Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. No. 136. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ТРАВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS. Nb. 136. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 27, 1952. VOL. LX.

НЕВИКОНАНА ПРОГРАМА ПРИЧИНОЮ ПРОДОВЖЕННЯ НАРАД КОНҐРЕСУ

Вашингтон. — Ще тільки шість тижнів залишається Вісімдесят Другому Конґресові до нарад, якщо він мав би роз'їхатися на вакації у правильному часі перед осінними виборами, а радше перед красими конвенціями обидвох політичних партій, що відбудуться в липні. Одначе досі ухвалені закони виявляють, що між ними нема ні одного важливого законопроєкту, які вважаються необхідні.. З уваги на те провідники Конґресу передбачують, що наради Конґресу треба буде перервати на час конвенцій, щоб потім з'їхатися ще раз і вести наради аж до кінця року. Це можливе, якщо взяти до уваги список законопроєктів, які мусять бути ухвалені, коли справи країни мають іти правильним темпом. До таких проєктів належать: 1) висигнування фондів на підставі шости ухвал для різних департаментів. З цих асигнувань тільки два викінчено, а чотири ще вижидають черги, як теж програма закордонної допомоги. У цій справі тільки Палата Репрезентантів перевела ухвалу, а Сенат щойно має приступити до дебати; 2)Акт Оборонної Продукції, тобто продовження контролі цін і платень. Лише сенатська комісія викінчила підготовчу працю; 3) бил про реорганізацію департаментів, як: поштового, справедливости і адміністрації Дистрикту Колумбія; 4) продовження повновластей президента з уваги на скінчення воєнного стану з Японією. Крім тих „примусових" справ вижидають ухвал Конґресу ще „пильні" справи, такі(як новий іміґраційний закон Мек Каррана, який пішов уже до конференції для вигладження, побудова водного шляху на ріці св. Лаврентія для сполуки Великих озер з океаном; додатки до існуючого закону про суспільне забезпечення з покращанням добродійств для пенсіонарів. Крім того ще мають зголосити інші проєкти, які повинні бути негайно ухвалені.

Рада Здоров'я за посилення боротьби проти наркотиків

Ню Йорк. — Реймонд Ґілард, директор Ради Доброчинности й Здоров'я, з огляду на посилене просякання наркотиків у Ню Йорку, закликав Конгрес застосувати гостріші засоби для боротьби з цим лихом. Боротьба повинна відбуватися у розмірах загальнокрайових, себто провадити її повинні федеральні чинники. Р. Гілард вказав на те, що митна сторожа напотикає часто на труднощі у виконанні своїх обов'язків при контролюванні морського руху. Наявність найрізніших перешкод й невистачальности митної служби приносять загрозливі наслідки для публічного здоров'я населення Ню Йорку. Особливій небезпеці наражене молоде покоління, серед якого загрозливо поширюється наркоманія. Як приклад, наведено, що лише за перших чотири місяці цього року, поліційним чинникам вдалося сконфіскувати 223 унції самої лише героїни. Це дуже багато, якщо вважати, що за увесь минулий рік, сконфісковано цього небезпечного наркотику 191 унцію. Це означає зріст поширення героїни на триста відсотків за один лише рік. Одночасно, велика кількість сконфіскованих наркотиків промовляє за те, що перемит їх все посилюється. Зарадити цьому неспроможний невистачальний персонал митників, які можуть справдити лише 32 відсотки корабельних вантажів. У зверненні, висловнело побажання побільшити відповідальність властителів кораблів і літаків, що в них знайдуться заборонені наркотики. включно до конфіскати цих транспортових середників та накладання інших високих кар.

За поборювання неграмотности серед дітей мандрівного робітництва

Вашингтон. — Комісар Державної Освіти, Ірл Мек Ирет перестерігає перед неписьменністю серед соток тисяч дітей мандруючих робітників, що насуває поважну небезпеку занепаду освічености у країні. Комісар виступив з своєю осторогою при кінці „п'ятиденної конференції, що була присвячена справам освіти й виховання, й поклала особливий натиск на стан виховання серед маси дітей мандрівних фармерських робітників. Ці робітники, великими масами, мандрують по країні, у зв'язку з порою року й запотребуванням на рільничих робітників у різних частинах ЗДА. Їхні діти, не перебувають довго у одній школі, постійно змінюючи місця свого навчання, що непомірно шкодить рівневі їхнього знання, як рівнож утруднює працю окремих шкіл. У своїх ухвалах щодо дітей мандрівних робітників, конференція звернулась до місцевої адміністрації з предложенням окреслити число мандрівних школярів, а також час, на який ці діти затримуються в окремих областях.

НАЙПОМІТНІШИЙ АТОМОВИЙ ВИБУХ В НЕВАДІ

Лас Веґас, у стейті Невада. — Відкладаний кількома наворотами вісімнадцятий з черги, досвідний вибух атомової зброї відбувся вчасним ранком у неділю. Бомба, чи якийсь інший винахід, була причеплена до вершка залізної вежі, високої на 300 стіп, з якої після вибуху не залишилося сліду. Очевидці твердять, що це був найбільше імпозантний з усіх дотеперішніх вибухів, бо його ясність перевищала кількакратно ясність сонця. Її можна було добачити в місті Лос Анджелес, положенім у віддалі 400 миль, на побережжі Каліфорнії. Одначе громовий лоскіт не покотився так далеко тому, що він радше розходиться вгору чи в долину, а не вшир чи вздовж. Вояки, числом 1,000 і військові спостерігачі, числом около 6,000, які були сховані в „лисіх норах" у віддалі тільки чотирьох миль, вийшли без жадних поражень, хоч деякі з них вискочили на верх негайно після вибуху. Що цей досвід був сильніший ніж надіялися, пізнати з того, що манекіни, перебрані на вояків і поставлені у віддалі, з якої вони, на підставі передбачування, мали вийти без шкоди, були цілковито спалені. Таке саме сталося з автами і танком, уставленими в „безпечній зоні". На кінець поточного місяця призначений ще один, мабуть уже кінцевий досвід з атомовою зброєю.

Помер професор З. Кузеля, голова НТШ

Д-р Зенон Кузеля, голова Центральної Управи Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка, помер у суботу 24 травня ц. р. в Парижі в шпиталі після довгої і важкої недуги. Покійний уродився 1882 року в Західній Україні. Після покінчення університетських студій у Львові та Відні працював як бібліотекар при державному університеті в Чернівцях та одночасно був лектором української мови. Після першої світової війни був одним із керівників Українського Накового Інституту в Берліні. Від 1945 р. жив у Мюнхені, а від 1952 у Сарселі під Парижем. Проф. Кузеля працював на полі етнографії та лексикографії і залишив поважні праці в цих ділянках науки.

ГОТОВІ ДО АКЦІЇ НА ВИПАДОК БУНТУ ПОЛОНЕНИХ

Ствердивши, що коло 80,000 червоних полонених на острові Кодже біля побережжя Південної Кореї приготовляються до нового бунту, включно з захопленням контролі острова, важкі американські танки патролюють шляхи навколо величезного табору полонених, готові до акції, якщо б червоним фанатикам справді захотілось бунтуватись. Для скріплення аліянтської охорони в останніх днях перекинено на остров досвідчені в боях частини американських, британських і канадійських військ.

Ріджвей узалежнює мир від політичного вирішення

Вашингтон. — Ген. Метью Ріджвей подав до відома сенаторів свій погляд, що заключення миру в Кореї можливе, одначе військова команда може до цього причинитися тільки тоді, коли наперед будуть переведені відповідні політичні рішення. Ріджвей не сказав, чи він самий прихильний таким вирішенням, а з його розмови можна винести заключення, що для осягнення миру таки треба збомбардувати комуністичні бази в Манджурії. За те він сказав сенаторам, що на випадок такої стратегії треба рахуватися з можливістю активного приступлення Совєтів до війни. Ці погляди висловив генерал на таємнім засіданні сенатської комісії збройних сил минулої середи. Тільки деякі виїмки з цих ревеляцій дісталися до публічного відома.

Совєтське шпигунство в американській амбасаді в Москві

Вашингтон. — Як Злучені Держави пізнали безуспішність своїх змагань до здобуття приязні Совєтів виявляється з документів, оприлюднених вперше в щойно виданій книзі департаментом стейту, грубій на понад 1,000 сторінок. Документи охоплюють період часу від признання Америкою Совєтів у 1933 р. до 1939 р. З їх прочитання можна переконатися, що американські амбасадори, у першу чергу, Вилйем Булліт, вірили, що з часом, можна буде порозумітись з СССР. Така наївність тягнулася аж до 1939 р., коли остаточно Америка протверезилася, відкривши, що всі її домагання розбиваються об лиху волю совєтського уряду. Знаменним покажчиком совєтського наставлення до американського уряду було втримування за часів амбасадора Джозефа Е. Дейвиса таємного мікрофону, як у мешканні так і в бюрі амбасади, від січня 1937 до червня 1938 р., для підслухування розмов. Коли Булліт, в розмові з Максимом Літвіновом, совєтським міністром закордонних справ, натякав на можливі затії Комінтерну в ЗДА, Літвінов відразу відповів, що хто починає таку розмову, то тим самим хоче довести до напруження відносин між Совєтами й своєю країною. А умова Літвінова з Рузвелтом у справі признання совєтського уряду Америкою охоплювала саме точку про виключення комуністичної аґітації в Америці. З поведінки Совєтів Америка вкінці переконалася, що Совєтам залежить тільки на виторгуванні для себе користей без найменшого почуття обов'язку дотримувати умов супроти Америки.

Телевізійний виступ ДОБРУС-у в справі Вінниці

Ню Йорк. — „Українці перестерігають перед червоними" — так назвав Ню Йорк Таймс виступ ДОБРУСУ на телевізії минулої неділі в справі Вінниці. — Головним свідком був Вінницький і Житомирський архиєпископ Григорій, що переповів деякі проймаючі грозою факти страшного народовбивства поповненого червоною Москвою над українськими селянами, робітниками та інтеліґентами у Вінниці. Архиєпископ перестерігав — що підкреслює теж американська преса — що коли американці не вичистять від комуністів своїх шкіл, церков, робітничих організацій та не з'єднаються з усім вільним світом, щоб усунути комуністичну загрозу, то Вінниця може повторитися і в цій країні. На програмі виступив теж Роберт Воґелер, американський в'язень мадярських комуністів. Він заявив, що його сім місяців в комуністичній тюрмі є тільки малою карою в порівнянні з тим, що він довідався про терпіння українців. — Телевізійна передача тривала майже три чверти години і її започатковано та закінчено на тлі мелодії українського національного гимну. Згадано теж, що ця передача була тільки початком широкої кампанії для познайомлення американської прилюдної опінії з вінницькою трагедією. В тій самій справі і з тою самою метою в найближчу неділю відбудеться влаштовувана ДОБРУС'ом маніфестація в залі школи Вашинґтона Ірвінґа. Для тих, що знають українську і англійську мови, в передачі вражала неточність перекладу та зайві коментарі самого перекладача. На початку авдиції поінформовано, що єпископ Григорій та інші організатори акції в справі Вінниці дістають всілякі анонімні погрози, правдоподібно від місцевих комуністичних п'ятиколонників.

Великий балетний вечір школи Валентини Переяславець

Ню Йорк. — Балетна школа під керівництвом прімабалеріни Валентини Переяславець влаштувала минулої неділі чи не найбільший зі всіх дотеперішніх балетних вечорів, в якому згідно з програмою, мало виступити 70 учениць і учнів тої школи з Ню Йорку і Нюарку. В програмі були танки клясичні, модерні, характерні, ґротескові і народні. Усі виконавці програми були в оригінальних балетних костюмах. Програму заповідав асистент балетмайстра Юрій Гарасим, обіцюючи, що „від сьогодні за рік ви побачите вже справжній малий балет". Частина доходу з імпрези призначена на допомогові цілі ЗУАДК'у.

Червоні полонені приготовлялися до перебрання контролі на острові Кодже

Кодже, Корея. — Коло 80 тисяч полонених китайців і північних корейців, сконцентрованих у величезному таборі на цьому острові, вже від деякого часу інтензивно приготовлялися до захоплення контролі цілого острова. Тоді ролі були б змінилися і дотеперішні аліянтські сторожі були б полоненими, а полонені сторожами. Новий командант табору, ген. Ботнер, заявив, одверто, що коли б червоні полонені були того хотіли, вони могли здобути контролю острова ще два тижні тому, але справа дещо складніша для них сьогодні, як на острів перекинено досвідчені в боях частини американських, канадійських і британських військ. Проте, полонені, виходило б, ще не зрезиґнували з тої думки і дальше інтензивно приготовляються до переведення її в життя. Цілими днями вони кують молоти і списи та нагромадили багато каміння, яким мали б воювати проти аліянтської охорони. — Вони мають теж деяку кількість зброї, захопленої від сторожі, як теж запаси газоліни, яку їм раніше постачали аліянти для огрівання. Ген. Ботнер, діставши відповідні підкріплення продовжує скріплювати заходи безпеки проти сподіваного нового бунту полонених комуністичних фанатиків.

Переговори в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї перервано на три дні і вони почнуться сьогодні, а комуністична радіовисильня з Пейпіну вже наперед заповіла, що аліянти знову „будуть потягнені до відповідальности" за поведінку з червоними полоненими.

Відкрито Евхаристійний Конґрес в Барсельоні

Барсельона, Еспанія. — Закінчено приготування до тридцятп'ятого Евхаристійного Конґресу в Барсельоні, якого відкриття відбудеться в вівторок 27 травня ц. р. Конґрес відкриє папський леґат кардинал Тедешіні. В Конґресі братимуть участь 16 із 47 живих кардиналів і 300 єпископів з Америки, Азії, Австралії, Африки і Західної Европи. Східна і Середня Европа не може брати участи в цьому Конґресі, бо комуністичні уряди не дали дозволу на виїзд до Еспанії. Угорський кардинал Міндсенті буде як неприсутній в почесному комітеті Конґресу. До Еспанії виїхало 5,000 паломників під проводом кардинала Спелмана, архиєпископа Ню Йорку. Католицькі круги оцінюють що 300,000 еспанців візьмуть участь в цій релігійній маніфестації яка буде найбільшою від 1950 року, коли в Римі відбувався Святий Рік. З еспанських двох кардиналів візьме участь у Конґресі тільки кардинал Енчіко Пля і Деніел де Сеґура не буде присутнім в Барсельоні, бо святкуватиме 700-річчя звільнення від мусулманів Севіллї. Здогадуються, що таке рішення кардинала де Сеґура запало тому, що він не бажає зустрітися з генералісимусом ген. Франко, який візьме участь у Конґресі. Кардинал де Сеґура недавно критикував уряд ген. Франка за його концесії еспанським протестантам.

Вшановано пам'ять Петлюри і Коновальця в Ню Йорку

Ню Йорк. — Старанням Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку тут відбулася минулої неділі Жалібна Академія для вшанування пам'яти Головного Отамана Симона Петлюри і пок. Євгена Коновальця, вбитих большевицькими аґентами в Парижі і Ротердамі. В програмі Академії, яку започатковано американським і українським національними гимнами, були промови Євгена Новицького, проф. І. Паливоди про гол. отам. Симона Петлюру і ред. В. Давиденка про полк. Євгена Коновальця, деклямація п-ні Лідії Крушельницької, сольові виступи і дует оперових співаків Є. Винниченко-Мозгової і Лева Рейнаровича, та виступ жіночого хору „Боян" під диригентурою проф. Івана Недільського. На фортепіяні акомпаніювали п-на Л. Вахнянин та п-ні С. Чапельська. Академію, що відбулася в залі школи Вашинґтона Ірвінґа закінчено гимном „Не пора".

Дискусія над зростом совєтської продукції

Гарріман, у стейті Ню Йорк. — Тут викінчено конференцію американських знавців совєтських відносин над зростом совєтської економіки. Конференція відбувалася в Арден Гавс. Навіть найбільші суспільно-економічні науковці не могли погодитися з твердженням совєтських провідників, що в 1970 році Совєти зможуть осягнути такий ступінь матеріяльного добробуту, який вказував би на можливість давно заповіданого совєтського „раю". Цей „рай" мав би полягати в тому, що кожен громадянин дістав би все, чого він потребує, без уваги на те, при чім він працює і кільки дає своєї власної праці. Науковці навіть не могли передбачити правильного життєвого стандарту, в Совєтах хоч би навіть продукція збільшилася вдвоє. У конференції взяли участь 35 провідних знавців совєтської економії з найповажніших американських університетів, дослідних організацій і урядовців.

АЛІЯНТИ ПІДПИСУЮТЬ МИРОВИЙ КОНТРАКТ З НІМЕЧЧИНОЮ

Бонн, Німеччина, 26 травня. — Сьогодні тут має відбутися врочисте підписання мирового контракту між західними великодержавами і Німеччиною, на підставі якого в Західній Німеччині закінчиться дотеперішній окупаційний стан і Німеччина, як суверенна держава — буде включена в західну оборонну систему. Впродовж останніх двох днів міністри закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції та західно-німецький канцлер д-р Аденауер устійнили і узгіднили останні ще пункти договору, що не були устійнені в підготовчих переговорах. Договір буде підписаний головно після того, як Злучені Держави і Британія погодилися дати вимагані Францією ґарантії, що Німеччина ані жадна інша країна не виступить самочинно з европейської оборонної спільноти. Цим французи хотіли забезпечитись, що в майбутньому відновлена Німеччина не зможе використати своєї відродженої військової сили проти будь-кого зі своїх сусідів. Крім того, в ґарантіях є клявзуля, яка дозволяє на вдержання американських військ в Европі так довго, як довго це „буде необхідне". Державний секретар Ачесон заявив, що вчорашні і передвчорашні наради були „дуже делікатні" та, що тепер „вже все закінчено". Секретар Ачесон, британський міністер закордонних справ Іден та французький міністер закордонних справ Шуман — приготовили, крім того, спільну декларацію, яка буде проголошена після підписання мирового контракту та після підписання договору про европейську оборонну спільноту наступного дня. Американські ґарантії будуть проголошені порядком екзекутивного рішення, при чому президент Труман поінформує Конґрес, що Злучені Держави поширюють ґарантії Атлантійського Пакту на Німеччину під умовою, що Німеччина залишиться в европейському оборонному союзі. — Французький міністер закордонних справ поінформував свій уряд, що кожне намагання Німеччини відступити від европейської оборонної спільноти вважатиметься Злученими Державами і Британією за загрозу для їхньої власної безпеки. Останні пункти мирового контракту узгіднено компромісово з обох боків. Крім самого контрактового договору між алінтами і Німеччиною наступить ще виміна листів, на підставі яких аліянти матимуть право інтервенції на випадок загрози для західного Берліна, як теж про введення в силу деяких постанов договору ще перед його ратифікацією.

Ще одна совєтська нота в справі Німеччини

Бонн, Німеччина. — Власне тоді, як міністри закордонних справ західних великодержав устійнювали з німецьким канцлером д-ром Аденауером останні пункти мирового контракту з Німеччиною, їм передано нову совєтську дипломатичну ноту, в якій Москва знову пропонує негайні великодержавні переговори для об'єднання Німеччини, гостро засуджуючи при цьому мировий контракт з Західною Німеччиною. Проте, совєтська нота в нічому не вплинула на переговори в справі мирового контракту, бо всі заінтересовані в тому договорі ствердили, що в совєтській ноті „немає нічого нового". — Здогадуються тільки, — що Франція, яка мировим контрактом з Німеччиною не дуже одушевлена і вимагала від Злучених Держав та Британії окремих ґарантій, змагатиме до того, щоби перед відісланням підписаного мирового контракту до парляментів договірних країн з метою його ратифікації були зроблені ще деякі спроби порозуміння зі Совєтами. В самій ноті Москва подає деякі напрямні, по лінії яких мало б піти об'єднання Німеччини та створення всенімецького уряду. В західній опінії ці напрямні підпорядковували б всенімецький уряд необмеженій великодержавній контролі, яка вже раз не мала успіху в окупаційному управлінні. З американського і британського боку вже наперед заповідається, що теж і ця совєтська нота буде відкинена західними урядами, але рівночасно висловлюється переконання, що Кремль не залишить дальших заходів в цій справі.

Заарештовано паризького редактора за демонстрацію проти Ріджвея

Париж. — Французька поліція заарештувала головного редактора комуністичного щоденника „Л'юманіте" за те, що той часопис закликав і організував демонстрацію проти головного командувача НАТО генерала Ріджвея, коли він приїхав до Парижу. Головний редактор цього щоденника називається Андре Стіл і він цього року одержав нагороду Сталіна. Стіла заарештовано на основі закону з 1848, який за підбурювання товпи предвиджує кару від одного до десяти років ув'язнення. Після демонстрації проти ген. Ріджвея міністр судівництва зарядив слідство проти „особи „Х", яке призвело до арештування редактора „Л'юманіте", що публікував підбурюючі статті проти головного командувача европейських протибольшевицьких сил в Европі.

ІТАЛІЙСЬКІ ГРОМАДСЬКІ ВИБОРИ ВІДБУВАЮТЬСЯ СПОКІЙНО

Рим. — Вчора в Південній і Центральній Італії відбувалися вибори до громадської самоуправи, між іншими, йде боротьба і за те, хто буде стояти на чолі самоуправи таких міст, як Рим, Неаполь, Барі і Пальмеро. У виборах змагаються за владу Партія Християнських Демократів, Комуністична з лівими соціялістами, та Монархістична Партія Ново-фашистів. Хоч передвиборча кампанія була дуже завзята і бурхлива, то самі вибори відбуваються спокійно, і участь виборців дуже велика, бо доходить в деяких місцевостях до 86%, хоч цілий день в неділю падав дощ. Прем'єр де Ґаспері пішком пішов до церкви на Службу Божу, а пізніше пішком ішов віддати свою виборчу картку. І провідник комуністів Толіятті голосував ранком, а також і провідник лівих соціялістів Пієтро Ненні. Сенсацію викликала кінова артистка американського походження Інґрід Берґман, яка набула італійське громадянство, вийшовши заміж за Роберта Росселіні, і вперше могла брати участь в італійських виборах.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГОЛІВУД І КОМУНІСТИ

Багато з нас не могло розуміти, чому стільки голівудських фільмових зірок, акторів і письменників давали довгий час свої підписи під різного роду комуністами виготовлені заяви і протести, чи брали активну участь у різних маніфестаціях, які були аранжовані комуністами. Теж загально відоме, що світ не має ще й нині поняття про справжнє американське життя головно завдяки американським фільмам, які дуже часто передають те, що є карикатурою цього життя.

Повного вияснення тих дивних явищ покищо ще нема, але багато дечого можна довідатись з тих переслухань, що їх переводить над Голівудом Конґресова комісія неамериканських діянь.

Як знаємо, не легко могла ця Комісія приступити до розсліду комуністичних впливів у Голівуді. Покликані свідки, часто актори з славними іменами, прямо відмовились давати відповіді й заперечували усякий зв'язок з Комуністичною партією і комуністами чи комунізуючими. Вкінці цей опір зломано й таким чином почало виходити на яв дещо таке, про що всі вже давно говорили, а саме, як глибоко закорінились кремлівські аґенти в Голівуді та якого вживали терору, щоб не тільки здирати величезні суми з тих, що заняті в фільмовім виробництві, але й заважувати на сценаріях, на їх змісті, як теж на реклямі.

Шкода тільки, що мабуть пропала заява Дж. Ґарфілда, який минулого тижня нагло помер на удар серця, бо якраз він, як стверджує Віктор Різел, приготовляв для вашинґтонської Комісії докладний опис свого 20-літнього побуту в Голівуді, де був ввесь час під постійним терором комуністів. Тому рік він заявив цій Комісії, що не знає ніяких комуністів у Голівуді та що з комуністами ніколи не працював і не виконував їхніх приказів. Одначе тепер хотів це направити і і сказати цілу правду про комуністів, як і те, що вони вживали для свого терору різних визначних і впливових людей, що ніби не були комуністами.

Та нагромаджений уже матеріял проти голівудської комуністичної інфільтрації такий великий, що без ґрунтовної чистки в Голівуді тим разом не обійдеться. Так треба розуміти *акцію, яку повели тепер самі фільмові студії,* що почали досліджувати льояльність яких 200 осіб, між якими є продуценти, директори, актори і письменники. Спис тих осіб, мав доставити студіям Американський Леґіон. Звідки Леґіон дістав той спис невідомо. Але джерело того спису не могло бути сумнівної вартости, бо ж за такі речі треба в Америці дорого платити. Також питання, чи Американський Леґіон повинен братись за таку „цензуру", але не можна сумніватись, що це зроблено в найкращій вірі, з патріотизму та в такий спосіб, щоб не пошкодити ніодній з тих осіб, коли б виявилось, що вона дійсно невинна.

Як довідуємось з газет, вже почалося по різних містах пікетування тих фільмів, в яких виступають актори, яких зараховують до комуністів чи комуністичних симпатиків. Такі пікетування можуть нанести величезної шкоди фільмовим підприємствам. Тому і не диво, що самі студії почали приглядатись ближче американській льояльности тих, що в них на праці. Бо це студії звернулись до Американського Леґіону за списком осіб, яких льояльність заквестіонована. Очевидно, що було б куди краще, коли б студії були звернули увагу на комуністичне просякання вже давніше, але так виглядає, що мабуть і вони були під комуністичним терором.

Комуністична голівудська зараза нанесла величезної шкоди країні та американській культурі. Та добре, що хоч тепер ці речі виходять на яв.

Д-р М. Дудра

„ЮНІЙНИЙ ЗАВОД"

В спорі між сталевими підприємцями та їхніми робітниками, важливим пунктом, побіч домагання вищої заробітньої платні, є теж домагання т. зв. юнійного заводу. Уряд висловився в обох випадках в користь робітництва. Але сталеві продуценти рішуче відкидають ці домагання: перше на їх думку, довело б до дальшої інфляції, а друге, — „незгідне з американським духом".

Переломовим в історії американського робітництва є закон Ваґнера з 1935 р. — „велика хартія привілеїв робітництва". Закон цей ясно потвердив право робітництва на самоорганізацію, на збірні переговори з підприємцями через вільно вибраних представників юнії, та на страйки в обороні цих прав та для виборення кращих умовин праці. Коли в підприємстві більшість робітників зорганізована в юнії, тоді підприємець правно зобов'язаний переговорювати з юнією. Контракт підписаний з юнією покриває всіх робітників, тобто і тих, які належать до іншої, меншостевої юнії, або не належать до жодної юнії. В цей спосіб встановлено в збірних переговорах принцип більшости та виключности. Підприємець не сміє підпорядковувати юнії під свої впливи, як теж не сміє дискримінувати робітників, які належать до юнії, беруть активну участь в організації юнії, або які жаліються або свідчать проти підприємця за порушення вищезгаданих приписів. Зокрема підприємець не сміє неприйняти робітника на працю, чи звільнити його з праці з вищенаведених причин. Позатим, він має вільну руку в найманні та звільнюванні робітників, залежно від запотребування та кваліфікацій робітника.

До 1935 р. американське робітництво мало право організуватися в юніях та переговорювати колективно з підприємцями. Але підприємці мали право відмовитись від колективних переговорів. Вони поборювали юнії різними леґальними, а то й нелеґальними способами. Коли юнія була сильна, вона змушувала підприємця підписати збірний договір, який охоплював тільки членів юнії. В інших випадках, підприємці підписували збірні договори добровільно, але звичайно з юніями, які стояли під їхніми впливами. Підприємець мав право виключати з праці робітників, які належали до юнії. В найкращому випадку він набирав на працю так юнійних як і неюнійних робітників.

Від схвалення закону Ваґнера, ситуація змінилася. Тепер підприємці мусять респектувати права робітників та переговорювати з ними збірно. Від 1937 р., коли юнія сталеварів об'єднала в своїх рядах більшість робітництва в сталевому промислі, такі збірні договори підписувались рік-річно між працедавцями та працеємцями.

Та одна справа є підписати збірний договір, що охоплює всіх робітників, а друга справа добитись в договорі зобов'язання затруднювати тільки тих робітників, що є членами юнії. В тому випадку немає жадного леґального примусу; така угода є зовсім добровільна. Закон дозволяє на такі угоди, але не накидає їх.

Маємо три варіянти таких клявзуль: закритий завод (closed shop), юнійний завод (union shop), та завод зберігаючий status quo (maintenance-of-membership shop).

В закритому заводі підприємець може наймати тільки тих робітників, які вже є членами юнії. Того роду договори заборонені від 1947 р. (Taft-Hartley Act), як рішуче недемократичні. Тут юнія може відмовитись прийняти даного робітника в свої ряди, а тоді він взагалі позбавлений праці.

В юнійному заводі підприємець має вільну руку наймати робітників, але робітники мусять вписатись в юнію та бути її членами на протяг важности збірного контракту, інакше вони втратять працю. Одначе робітник може втратити працю тільки в випадку втрати членства в юнії через неплачення вкладок. Коли ж юнія виключить його з членства з якихбудь інших причин, прим. за критикування проводу юнії, це не має впливу на його затруднення.

Найбільш посередній демократичний є завод, що зберігає попередній стан. Тут підприємець має вільну руку в найманні робітників, а також немає жадного примусу вступати до юнії. Але коли хтось раз рішився вступити до юнії, він мусить бути членом юнії на протяг важности контракту.

В сталевій індустрії майже не було юнійних заводів, як теж не було закритих заводів. Тут переважали заводи, що зберігали попередній стан та відкриті заводи (опен шап). Зате в інших родах промисловости юнійний завод є найбільш поширений зі всіх обговорюваних тут родів.

Сталеві підприємці є проти юнійного заводу як незгідного з „духом американської демократії". Вони кажуть: Членство в юнії повинно бути зовсім добровільне; затруднення не повинно бути залежне від членства в юнії. Тут слід відмітити, що багато сталевих підприємств вже давніше підписали збірні договори з клявзулею юнійного заводу з їхніми робітниками в інших родах продукції контрольованої ними, як напр. в копальнях вугілля, залізної руди тощо.

Юнія сталеварів рішуче настоює на юнійний завод. Сталеварні робітники кажуть: Коли юнійний завод є масово прийнятий в інших родах промисловости, а навіть в багатьох інших підприємствах контрольованих сталевими продуцентами, то чому подібний юнійний завод в сталевому промислі мав би бути недемократичний? Дальше вони кажуть: Тільки сильна юнія може вибороти кращі умови праці для робітників. А юнійний завод дає саме силу юнії. Проте, коли збірний договір покриває всіх робітників даного підприємства, чому деякі робітники мали б користати з досягнень збірних переговорів, не платячи юнійних вкладок. І ще одне: Коли всі робітники будуть належати автоматично до юнії, провід юнії не буде витрачати сил на організацію юнії, а присвятить більше уваги гармонійній співпраці між працедавцем та працеємцями, що вийде на користь обом сторонам.

НАЦІОНАЛЬНІ РУХИ В АФРИЦІ

Американський кореспондент Вільєм Вайт два місяці подорожував по Південній, Центральній і Західній Африці і тепер опублікував свої враження в „Ню Йорк Таймсі". Він твердить, що на африканському континенті на південь Сагари знаходяться величезні багатства в землі, від золота почнаючи, а на урановій руді кінчаючи. Політика Націоналістичної Партії Маляна, який старається обмежити права тубільців, що їм уже були надали англійці, викликає велике невдоволення серед негрів. Подібно невдоволені негри змаганням Англії до об'єднання трьох своїх протекторатів у Центральній Африці (Південної Родезії, Північної Родезії і Нясаленду), щоб у той спосіб утворити сильну бар'єру проти Малянової Південної Африки. На золотому Побережжі Західньої Африки англійці стараються уступками в користь тубільців зискати собі населення негрів. І хоч ці англійські кроки шляхетні в своїй основі, то одначе вони на випадок війни можуть, разом із політикою Маляна, викликати „пасивний спротив, або навіть явні заворушення" між 200,000,000 негритянського населення, та в той спосіб унеможливити Західним Союзникам набувати там дорогоцінні сирівці. Положення поважніше тому, що комуністична пропаґанда використовує цю „Ахілеву п'яту" Заходу в Африці для своїх підривних цілей.

Американський кореспондент твердить, що згідно з думками безсторонніх осіб, які обізнані з положенням у згаданому африканському просторі, ЗДА повинні повести свою політику в такому напрямі:

1. Вплинути на уряд Маляна в Південній Африці, щоб він не зміняв конституції в фашистівсько-расовому напрямку. ЗДА не мають боятися відплатних кроків теперішнього уряду Півд. Африки, бо вона може продавати золото тільки ЗДА. Його ніхто інший не купить.

2. ЗДА повинні заохотити три названі протекторати в Центральній Африці до федерації, бо вона являється стратегічною конечністю першої ваги.

3. ЗДА мають прихильно ставитися до англійських спроб надати більші права тубільцям на Золотому Побережжі Західної Африки, бо хоч ці британські проєкти трохи задалекойдучі, але в своїй основі вони справедливі, бо змагають до поліпшення долі тубільців. Бельгійське Конго звернулося вже до ЗДА, щоб вони взяли ініціятиву в справі скликання конференції держав, що мають території в Центральній Африці.

З повищого бачимо, що навіть в Африці Західні Держави Европи й ЗДА змушені рахуватися з національними змаганнями негритянських народів.

Світозор Драгоманов

Засади федералістичної ідеї та її успіхи

(Докінчення)

Тоталітаризм і федералізм

Европейська федерація не буде ділом урядуючих, яким доручено захищати інтереси їх нації проти решти світу. Ця федерація буде ділом осіб і груп, які візьмуть на себе почин сфедеруватися поза національними урядами. І ці групи й особи створять уряд Федеральної Европи. Немає іншого можливого і придатного шляху: адже ЗДА не керовані асамблею губернаторів 48 стейтів, ані Швайцарія делеґатами 22 кантонів-держав. Обидві ці федерації урядовані, *понад їх складовими державами* і поза ними, законодавчою й виконавчою владами, що вийшли з народів.

Для европейських федералістів нині можливі тільки дві політики, дві людські поведінки. Це не „ліва" і „права", які трудно відрізнити за їх виступами. Це не соціялізм і капіталізм, з яких один стремить стати національним, а другий державним. Це не традиція і поступ, які претендують також захищати свободу. Це також не справедливість і свобода, які в дійсності не можна протиставляти. Нині є тоталітаризм і федералізм. Загроза і надія.

Засади федералізму, отже, діяметрально і точка в точку, з дивною точністю протиставляються тоталітарним доґмам. І дійсно: всі тоталітарні системи основані на геґемонії якоїсь партії або нації, на дусі системи, на роздушенні меншостей і опозицій, на примусовій уніфікації різноманітностей, на ненависті до живих складностей, на нищенні груп і зневазі до покликання, яких заміняє картка професійної, політичної і нарешті мілітарної мобілізації.

Тоталітаризм простий і негнучкий, як війна, як смерть. Федералізм складний і гнучкий, як мир, як життя. І тому, що тоталітаризм простий і негнучкий, він постійна спокуса для нашої втоми, нашого хвилювання, наших сумнівів.

Такі в основному думки про федералістичну поведінку, які поділяють европейські а також світові федералісти.

Другий доповідач, д-р Бруґманс, голяндець, підкреслив, що *федералізм ніколи не увійде* в спілку з силами соціяльної реакції. Він підкреслив, що федералізм повинен готуватися до того, щоб взяти в руки владу і створити не тільки новий політичний режим, але й новий соціяльний режим.

„Спілка виробників і споживачів, організування проти всіх підлеглостей, всіх паразитизмів, ...самоврядування і демократія від основи (людини) до вершини суспільства — це федералізм", тобто політика персони і конкретної людини — такі основні засади, яких додержуються в своїй діяльності приналежні до Европейської Спілки Федералістів.

Комісія правників першого конґресу Европейської Спілки, обрана Конґресом, опрацювала визначення понять „федерація" і „федералізм", якими керуються федералісти більшости країн Західної Европи, де створилися спілки федералістів, а також еміґранти з-за залізної заслони: болгари, мадяри, литовці, поляки, румуни, чехи, словаки, серби, хорвати, латиші, які на еміґрації створили свої спілки федералістів. Спроби створити в Західній Европі Спілку українських федералістів, яка увійшла б в Европейську Спілку, на жаль, розбилися.

Натомість ми стали свідками такого прикрого факту, що в ЗДА створилася купка маловідомих осіб, яка назвала себе „українцями-федералістами" і стала видавати часопис „Східняк", статті якого нічого спільного з федералістичною ідеєю не мають, більше того: в кожному реченні протилежні цій ідеї. Пасивність в Европі і містифікація з федералізмом в ЗДА варті того, щоб над ними призадуматись, бо ці явища аж ніяк не сприяють зростові симпатій до української визвольної справи серед іноземців.

Що саме федерація?

Які ж зрештою визначення понять „федерація" і „федералізм"? Дамо слово вищеназваній комісії:

„Загалом кажучи, федералізм — це спосіб добровільної організації через який інтереси сполучаються для свого захисту і розвитку під авторитетом, який їх дисциплінує, шануючи мірою, яку належить визначити, суттєве їх особливостей.

Федералізм це вживання цього способу у впорядкуванні загального порядку в світі.

Федералізм може мати різні об'єкти, які означають стільки ступнів в його розвитку. Федералізм може бути релігійним, політичним, господарським, соціяльним, культурницьким, юридичним.

Які б не були різновиди федералізму, одна спільна риса єднає його різні форми. Всі ці форми шукають одна одну в єднанні рівноваги: це сполука всесвітянства з індивідуалізмом, гармонія авторитету і свободи в такий спосіб, що вони виявляють дуже велику гнучкість, звідки походить постійна поступовість.

Так зрозумілий федералізм — це одна з форм, які підготовляють організацію світового порядку. Його можна вживати для цілого світу або до його частини. Европа особливо призначена, щоб вживати федералізм і розвивати його.

Це вживання і розвиток повинно наслідувати, заохочувати і підтримувати правом. Чинність права виявляється через інструкції й норми.

Европейський федералізм повинен створити собі інституції і норми в рямках цілости світу з особливими рисами, які дає народам Европи, у власному географічному просторі, історичний досвід тисячолітньої цивілізації".

Ці визначення, як бачимо, не такі прості, як суть тоталітаризму у різних формах. Проте, власне в складовості і різноманітності їх рис діє правдива сила.

Неможливо в газетній статті вичерпати всі досягнення европейського федералізму, який протиставляє себе комунізмові, де б він не проявляв себе. Міжуніверситетська федералістична Спілка опублікувала три бібліографічних збірники де тільки перелічені автори і книги по питаннях федералізму різними мовами. Після конґресу в Монтре відбулися конґреси в Римі (1948), в Парижі (1949), Страсбурзі (1950) і нарешні в кінці березня цього року в Аахені (Німеччина). Всі ці конґреси свідчили, що число прихильників федералістичного способу організації суспільств (від родини через громади, краї, нації, континенти) невпинно росте і набуває все більшої сили.

Слід особливо відмітити, що всі члени другого Конґресу Европейської Спілки Федералістів, що відбувся в Римі, були прийняті головою католицької Церкви, а праці Конґресу дістали благословення Папи Пія XII. До Европейської Спілки Федералістів належать видатні політики різних країн. Спілка входить в склад „Европейського Руху" і до певної міри є там ведучою, про що свідчить недавня (24 лютого 1952) ухвала його Виконавчого Бюра на користь скликання Европейської Конституційної Асамблеї для створення Західно-Европейської Федерації держав, тобто Західно-Европейської Федеральної Держави.

Останній Конґрес Европейської Спілки Федералістів, що відбувся в Ааахені, ухвалив три політичних резолюції першорядної ваги і закликав федералістів згуртуватися „для вирішального бою".

Слід підкреслити, що як уряд ЗДА, так і обидві політичні партії ЗДА підтримують федералістичні методи дії всюди, де тільки вони виявляють себе.

Микола Андрусяк

100 РОКІВ ВІДРОДЖЕННЯ НА ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(1772 — 1872)

(2)

Хоч адміністраційно Буковина була влучена до Галичини, її українське населення не підпадало спершу під вплив своїх галицьких братів, тільки йшло за одновірними православними волоськими боярами. Як довідуємося з творів Осипа Юрія Федьковича (1834-87) буковинське населення називало свою країну „волоським повітом", Галичину, — „ляччиною".

Оніження підданчих повинностей селян у 1775 р. та знесення підданства цісарем Йосифом II (1765-90) уможливило селянам учити своїх дітей ремесла та посилати до школи. Парохіяльні народні школи закладали спершу мукачівські єпископи на Закарпатті (на прикінці XVIII ст. нараховувано там 300) та за їх прикладом єпископи: львівський Петро Білянський (1736-97) (єпископ від 1779), холмський і перемиський Михайло Левицький (1813-15), що за свого митрополитування разом з перемиським крилошанином Іваном Могильницьким вибороли права української мови як навчальної в громадах з українською більшістю (ширше про це в статті „Шкільництво").

3. За народню мову

Польське повстання 1831 р. викликало фермент серед галицької студіюючої молоді, тому що польські аґітатори не дивилися на обрядові різниці й старалися втягнути до боротьби за незалежну Польщу навіть греко-кат. семінаристів. Серед простолюддя ці польські аґітатори проголошували пісні про славну бувальщину України в спілці з Польщею та промови українською мовою. Серед тієї молоді, що в домі своїх батьків-священиків чула про славну бувальщину Галичини за руських князів, викликувала така пропаґанда відруховий протест проти відбудови польської держави та піддавала думку організуватися для виборення власної державности. Так у 1812 р. питомець перемиської духовної семінарії Микола Кмицикевич відповів польському аґітаторові, що його справа незалежности Польщі не обходить, він змагає до незалежности своєї Руси.

В 1833 р. питомці львівської духовної семінарії Маркіян Шашкевич (1811-43), що прибрав слов'янське ім'я „Руслан", Яків Головацький (1814-88 „Ярослав") та Іван Вагилевич (1811-66 „Далибор"), прозвані „Руською Трійцею" своїми поезіями, проповідями в церкві та збиранням народної словесности ввели українську народну мову до літератури і як розговірну галицької інтеліґенції на місце церковно-слов'янської й польської мов. Під їх *впливом створився* серед питомців гурток, якого члени прибрали слов'янські імена й склали альбом своїх віршів „Син Руси" та в 1834 р. альманах „Зоря". Коли ж цензура не дозволила друкувати „Зорю" видала „Руська Трійця" в Будапешті 1837 р. альманах „Русалка Днѣстровая" шашкевичівською фонетикою. Одначе, коли 900 примірників „Р. Д." прийшло до Львова велів їх цензор руських книжок Венедикт Левицький (1789-1851), професор богослов'я в університеті й ректор духовної семінарії, сконфіскувати та потягнув авторів як питомців семінарії до дисциплінарки. Замість признання стрінула їх догана, а згодом упосліджування при надаванні їм парохій після священичого свячення, тому що становище Венедикта Левицького поділяв митрополит Михайло Левицький, який після смерти Івана Могильницького відсунувся від всякої діяльности для піднесення власного народу. Натомість перемиський єпископ Іван Снігурський (1784-1847, єпископ від 1818) радив М. Шашкевичеві висвятитися безженно, щоб доступити вищих достоїнств у церковній єрархії. Критикував „Руську Трійцю" за народню мову автор тогочасної галицької граматики й поет Йосиф Левицький (1801-60), спершу парох у Шклі, Грушеві і Нагуєвичах, згодом професор богослов'я в Перемишлі, що писав мовною мішаниною: церковно-слов'янської з домішкою надсянської говірки, засміченої полонізмами та російської мови.

Але крім „Руської Трійці" пропаґував уведення „простої" народної мови до письменства яворівський парох Йосиф Лозинський (1807-89), що видав етнографічний збірник „Ruskoje Wesile" в 1835 р. польською латинкою, відтак у 1846 р. буквар і граматику. Його пропаґанду латинки поборював М. Шашкевич в брошурі „Азбука і abecadlo", виказуючи непригожість польського письма до української мови. Брат Якова Головацького, також член гуртка „Руської Трійці" Іван („Богдан", 1814-99) видав у Відні в 1846-47 рр. 2 книжки альманаху „Вѣнокъ Русинамъ на обжинки" народною мовою й етимологічним правописом. Першу книжку „Вінка" присвятив Іван Головацький сербському православному карловицькому митрополитові Йосифові Раячичеві, що дав на це видання 300 ґульденів; за це хвалив його видавець у вступі, а ганив галицького митрополита Михайла Левицького за його вороже ставлення до видань „Руської Трійці". При виданні ІІ-ої книжки „Вінка" Іван Головацький став звеличником російського царя Миколая I, можливо під впливом галицького історика Дениса Зубрицького (1777-1862), що до того часу писав свої історичні твори німецькою та польською мовами і тримав спершу з польською аристократією, але згодом під впливом російського історика панрусиста Михайла Погодіна (1800-75) став піонером москвофільського руху в Галичині. Саме в початках 1848 р. Яків і Іван Головацькі намовляли Зубрицького редаґувати народною мовою літературно-науковий часопис „Галицька Пчола", який мав видавати Ставропігійський Інститут у Львові. Але заки прийшов дозвіл на це видавництво, прийшло в Австрії до революції в березні 1848 р.

4. Весна народів і західня Україна в 1848-51 рр. (Головна Руська Рада)

Революційні рухи народів західньої Европи в 1848 р. звані „весною народів" започаткувала нова детронізація Бурбонів у Франції в лютому 1848 р. В березні ц.р. проявилася „весна народів" в Австрії; вуличні розрухи в Відні змусили цісаря Фердинанда I (1835-48) усунути міністра князя Клєменса Меттерніха (1809-48), що був противником національних і ліберальних змагань, для поборення яких склав австро-прусько-російський союз, та дати свободу преси й заповісти конституцію. Тоді мадяри під проводом Ляйоша Кошута зажадали окремого міністерства для Угорщини, на що цісар згодився.

Але тому, що мадярський уряд змагав до мадяризації народів у краях т. зв. корони св. Стефана виступили проти нього й цим самим попираючи цісарських централістів хорвати, серби, словаки, карпаторусини, румуни і семигородські німці.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

М. В. Дольницький

Як вибірають президента ЗДА?

Рік 1952, це рік, в якому Америка вибірає нового президента на наступних 4 роки. Новообраний в 1952 році президент Америки перейме урядування від през. Трумана в 12-тій годині в полудне, дня 20 січня 1953 року.

Вибори президента ЗДА, це подія великого значення, не тільки для самої Америки. В руках президента сконцентрована сильна виконавча влада Він виконує функції голови держави функції прем'єра, є головнокомандувач всіх збройних сил, назначує та іменує, за згодою сенату, секретарів свого кабінету (міністрів), амбасадорів, суддів Найвищого Суду ЗДА та інших високих урядовців, має владу скликувати та відрочувати засідання Конґресу при означених умовинах, має право уласкавлювати, пропонувати нові закони та на ухвалені Конґресом класти своє вето. Президент має право, за згодою сенату підписувави договори, диспонувати збройними силами. Він має право рішення щодо часу і місця, коли збройні сили повинні вживати н о в і т н ь о ї, с т р а ш н о ї зброї — атомової та водневої бомб. Він надає напрямку політиці, має владу встрявати у внутрішні справи загально-національного значення в критичний момент для держави. Всі ці права президента, одначе, є під постійною контролею Конґресу і під постійною критикою прилюдної опінії та у випадку незаконних чи противоконституційних дій, можна навіть президента усунути з уряду.

Від дня проголошення ЗДА самостійною державою, один із президентів Америки був інженером по професії, один журналістом, два — самоуками-правниками, 6 військовиками, а решта — 20 правниками. 9 президентів Америки належали до Єпископальної церкви, 5 до презбитеріянської, 4 були методистами, 2 членами реформованої голяндської церкви, 2 баптистами (в тому Г. С. Труман), один був членом секти учнів, один конґреґаціоналістом, один квейкером, а три не належали формально до ніякої церкви (Джеферсон, Линколн, Джонсон). 13 президентів Америки належали до масонських льож — в тому Юрій Вашинґтон, Д. Монро, В. МкКінлей, Теодор Рузвелт, В. Тафт, Ф. Д. Рузвелт і Г. С. Труман. Згідно з конституцією президентом Америки може бути тільки родженець Америки, натуралізований громадянин проте може бути заступником президента.

Не рідко можна почути думку що президента Америки населення вибірає загальним голосуванням. Це не тільки не дійсне, але і дуже далеке від правди. У передвиборчий час, коли відбуваються т. зв. „правибори", населення виявляє тільки свої уподобання, які фактичного впливу на іменування кандидатури і вибір президента властиво не мають.

В 16-х стейтах Америки, підчас правиборів, населення, загальним голосуванням виявляє свою прихильність і підтримку даному кандитатові, що об'їздить країну аґітуючи за себе.

На основі цього голосування, іменують частину делеґатів до національної конвенції. В 32-х стейтах населення навіть не виявляє своїх симпатій цим загальним голосуванням. Делеґатів обласних, а відтак до національної конвенції, визначають партійні органи поодиноких партій.

В обраному національним партійним комітетом місті, ц. р. в Шікаґо, назначені і обрані делеґати обох партій — демократичної і республіканської — вислухавши зголошених кандидатів на президента та керуючись вказівками населення із 16-ти стейтів та дорученням партійних органів із 32х стейтів, приступлять до голосування. Це голосування повторювати можуть кількакратно, через що вибори можуть продовжитися на кілька днів або і довше.

Коли, під час повторних голосувань, виявиться, що ніодин із зголошених кандидатів не може здобути більшости, тоді провідники даних політичних партій збираються, щоб об'єднати біля якогось одного кандидата потрібну кількість голосів. В такому випадку, коли переговори успішні, обрані чи назначені делеґати на конвенцію перестають підтримувати тих, яких зобов'язані були підтримувати і погодяться голосувати на умовленого групою цих політиків одного кандидата. Коли ж переговори не дають наслідку і ніяк не можна буде зібрати потрібної кількости голосів делеґатів, які голосували б на даного кандидата, тоді партійні провідники можуть відкинути всіх зголошених кандидатів, без огляду на те, чи партійні машини і народне голосування їх досі фаворизували, та погодитися на такого кандидата, що досі не користався великою підтримкою, або такого, якого ім'я не з'являлося ані у правиборах, ані не було на списку поодиноких партійних комітетів. Іншими словами, якщо б на конвенції в Шікаґо напр. головні противники з республіканської партії, Тефт та Айзенгавер, не одержали потрібної кількости голосів, партійні провідники можуть висунути когось, хто досі не брав активної участи у передвиборчій кампанії.

Коли вже кандидати на президента обрані на конвенціях, наступають загальні вибори в яких населення і цим разом не голосує на президента, а тільки обирає електорів. Ці електори, щоправда, керуються побажаннями населення висловленим в загальному голосуванні, законно проте вони і тут не зв'язані: Ці електори голосують на демократ. чи республиканського кандидата на президента. У випадку, коли ні один кандидат на президента не здобуде більшости голосів електорів, палата репрезентантів Конґресу обирає президента Америки із поміж тих 3-х кандидатів, які здобули найбільше електорських голосів.

Із цього огляду механіки виборів президента ЗДА виходить, що рішальний голос у виборах президента мають партійні органи, а населення своїм голосуванням радше дорадчий голос. Є такі, що в цій механіці, доречі в доволі скомплікованій, перестарілій і яку є вже спроби змінити, добачують брак всяких елементів демократичности. Є такі, що твердять, що президента Америки обирає властиво група політиків, і від їх волі залежить, хто буде президентом Америки. Якщо, ці політики пересяклі корупцією та жадобою особистої користи, такий буде і президент. Минуле доказує, що всупереч малому — як виглядало б — впливові населення на перебіг виборів президента ЗДА, політики і партійні машини звичайно ідуть за голосом цього населення. Політики, що пішли б повністю проти волі широких мас, хвилево досягнули б свого, але їхня перемога довго не тривала б. Запитайте першого ліпшого американця, що цікавиться політичними справами, чому президента не в и б і р а ю т ь загальним голосуванням, а він вам з усмішкою відповість: „кожна людина має свої симпатії, якщо б кожна з них голосувала на „свого" президента, тоді б ми президента ніколи б не мали. Ми вибіраємо політичних представників, із знанням та розумом і їхнє діло рішати про те, що найкраще для країни".

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ

Український Пласт, якого взірцем став англійський Скавтінґ, розвинувся три роки пізніше від англійського, бо в 1911 р. Перше в Західній Україні, в 1918 р. у Східній, а в 1922 в Карпатській Україні переважно серед молоді середніх шкіл.

Започаткували його серед української молоді вчителі д-р О. Тисовський і П. Франко (син І. Франка)). Назву взяли від кубанських козаків, які найбільш випробуваних та загартованих розвідчиків називали пластунами.

Перший організований виступ пластової молоді був на Здвизі Соколів і Січей в липні 1914 у Львові перед першою світовою війною.

В першій світовій війні пластуни брали вже активну участь в рядах У к р а ї н с ь к и х Січових Стрільців та Січових Стрільців, згадати б тільки полк. І. Чмолу, сот. Черника та багато інших.

По першій світовій війні, в Західній Україні під Польщею зростають інтензивно ряди пластової молоді. Орґанізується Верховна Пластова Рада, яка покликує до життя такі пластові улади: новацькі (звались тоді вовченята) від 7—12 літ, юнацькі від 13—18, старших — пластунів від 19—24 а вкінці 1930 улад сеніорів.

В тому часі появляється основний твір д-ра О. Тисовського: „Життя в Пласті", що до тепер є ще основою виховання пластової молоді, та пластовий часопис „Молоде Життя".

Крім молоді середніх шкіл починає Пласт охоплювати селянську й ремісничу молодь, виховуючи її в патріотичному дусі на таких високих ідеалах як: Бог, Україна, послух своїй владі та пластовим законам. В літних пластових таборах гартували свою волю, характер і заправлялися практично до діл. Стиль і зміст пластовим таборам надав довголітній кмдт таборів в Карпатах (Кам'янка, Сокіл) скавтм. І. Чмола.

З рядів цеї пластової молоді вийшли в той час такі одиниці підпольних організацій як О. Басараб, Білас, Данилишин, які своїм геройським життям ствердили вірну службу Батьківщині.

Польська влада використала це в період т. з. пацифікації Західної України і розв'язала пластову організацію в 1930 р.

Тоді на місце Верховної Пластової Ради повстає Т-во Опіки над Молодю яке організує літні сталі і мандрівні табори для молоді, видає літературу для молоді „Огні" та інші. В Карпатах часто в недоступних місцях як Писаний Камінь, Довбушанка, Бубнище відбуваються Зустрічі Молоді із Пластовим Проводом а в Чорногорі із пластунами Карпатської України.

В тому часі буйно розвивається Пласт на еміґрації в таких оседках як Прага, Париж, Грац а також в Карпатській Україні, де виходить часопис „Пластун".

Еміґраційний Пласт зв'язує Український Пласт із слав'янським та всесвітнім через участь в т. з. Джемборі, це є з'їздах молоді, що 4 роки в різних державах.

По другій світовій війні на еміґрації в Европі, особливо в Німеччині та Австрії опинилось з усіх українських земель багато молоді.

Наче Фенікс із попелу відроджується Пластова Організація Повстають Головні і Краєві Пластові Старшини, по всіх переселенчих таборах пластові станиці, відроджується пластова преса, Молоде Життя, Новак, На Зміну, Сеніорська Ватра, Пластовий Шлях і цілий ряд пластової літератури: Скавтінґ для хлопців (переклад з англійської мови), Перші Кроки (підручник для новацтва), Велика Гра, гутірка про ідею і методу виховання, В Дорогу, Пластовий Співанник. Повстає пластове видавництво „Молоде Життя", що береться за таке велике діло як видання „Енциклопедії Українознавства" цього найважнішого твору про Україну, на який здобулася еміґрація.

Організаційними та ідейними зразками виховання Пласту, користується друга організація молоді „СУМ", якому пласт в перших початках його розвитку дав поміч — старшими пластунами і сеніорами.

А в краю, ті пластуни, що остали, пішли в Повстанчу Армію УПА і вславилися безприкладним геройством в боротьбі з московсько-большевицьким окупантом України, як пластуни бл. п. ген. Т. Чупринка та полк. Олекса Гасин-Лицар.

В 1949 починається велика мандрівка Пластунів по всіх континентах світу під кличем: „Через Мандрівку до Великої Мети", маючи перед очима своєї душі величне завдання: поворот в Україну.

Найбільше опинилось Пластового Братства в Злучених Державах, бо 3/4 тих, що виїхали з Европи, — приблизно 1,200 членів. Тут в Америці є Верховний Пластун Северин Левицький, Головна Пластова Старшина, Краєва в Дітройт, виходять пластові журнали, набуто Пластовий Дім в Дітройт та обєкт на сталі пластові табори в Бофало.

В. Дністровий.

З Листів до Редакції

В справі „недомагань У. Н. Фонду"

Ми, нижче підписані представники українських організацій у Шікаґо, Ілл., звертаємося з критичними заввагами відносно допису з Шікаґо, підписаного паном Б. Романович, а поміщеного в числі 110. „Свободи" з дня 1. травня, стор. 3.

У цій дописі під заголовком „Недомагання У. Н. Фонду" автор, який скрився під псевдонімом Б. Романович, між іншим закидає священикам із церкви св. О. Николая, що вони не говорять про збирання У. Н. Фонду хоч там говориться „про різні запрошення на забави, пікніки, обіди, і інші афери".

Дивно, що „Свобода" це помістила, бо як раз там повинні добре знати, чому гр.-кат. не говорять про У. Н. Фонд.

Дивно також і тому, що знаходиться там твердження, що „церковна проповідниця є успішним засобом пропаґанди". Це ображує п о ч у в а н н я віруючих читачів „Свободи", для яких церковна проповідальниця є чимсь більшим, як „середником пропаґанди". А вже нетактом зо сторони Редакції вважаємо пустити в друк по імени названня церкви з твердженням, що там говориться про пікніки й забави... Виглядало б, що в нашій церкві дійсно нічого не говориться, як тільки про ці речі. Тимчасом річ мається інакше: Ми можемо ствердити, що в нашій церкві найменше чується про ті справи. В нас проповідниця є дійсно тим місцем, де голоситься слово Боже.

Кожному відомо, що громадянство найбільше зложило на У. Н. Фонд, як це ствердив комунікат УККА в пресі, а між жертводавцями є найбільше таки практикуючих греко-католиків, що знаємо позитивно з листи платників. Чи думає дописувач, що те сталося б, коли би наші гр.-кат. священики ставились неґативно до збірки У. Н. Фонду? Цікаво, що в дотичному дописі згадано якраз про церкву св. О. Николая, з якої виплинуло найбільше датків на У. Н. Фонд, а поминулося мовчанкою інші парохії, коли повинно було статися противно.

Не знаємо також, яку ціль хотів автор допису осягнути, називаючи поіменно нашу церкву, але знаємо, що осягнув огірчення в одних, а критикування в других.

Відомо нам теж, що парафія св. О. Николая не оголошує згл. не пропаґує з проповідниці навіть оплати річної церковної належности, хоч це є підставою її існування.

Справа всяких збірок є з боку парохії св. О. Николая розв'язувана надзвичайно тактовно й високо культурно зі зрозумілих причин.

Таким дописом хоче хіба дописувач викликати неґативне ставлення в ОО. Василіян. Ми не потребуємо звертати уваги, що того роду дописи проти цеї чи іншої церкви чи парафії можуть принести замість користи, хіба непотрібну шкоду українській спільноті в ЗДА.

Просимо вибачити нам, що ми примушені тою дорогою спростовувати згаданий допис, одначе як найкраща знайомість відносин на місці, як теж знана заслуга церкви св. О. Николая, як теж надзвичайно корисна праця ОО. Василіян не лише на церковній ділянці, але й громадській, примушує нас стати в обороні правди та старатися бодай цею дорогою направити нанесену кривду.

Рівночасно просимо Хвальну Редакцію не відмовити нам і помістити нашу відповідь на дотичну допис в одному зі слідуючих чисел „Свободи".

За Управу „Обнови": **Залуцький.**

За Організацію Молоді „Пласт": **Ю. Каменецький.**

За „Ліґу Американців Укр. Походження: **Іван Дужанський.**

За Організацію Молоді „СУМА": **Іван Касприк.**

Шікаґо, 19 травня 1952.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ютика, Н. Й.

Свято Матері.

11 травня в залі православної парафії св. Петра і Павла з ініціятиви місцевого відділу Союзу Українок Америки відсвятковано День Матері. І ми вдячні зоряному прапорові нашої нової Батьківщини, що під його захистом ми, нарівні з іншими народами, можемо склонити голови в пошані перед матір'ю за її добре серце та благородні діла, бо на нашій Батьківщині нам невільно було це робити, як невільно робити це там і зараз. Ми з гордістю можемо відмітити, що культ матері у нас є чи не найвищий серед усіх інших народів, бо так склалась наша історія. Чоловік протягом всього часу існування нашого народу захищав Батьківщину, захищав сім'ю від ворогів, що так рясно насідали на нас з усіх боків, а жінка ж несла на своїх плечах усі клопоти за сім'ю, за добробут всієї родини, за господарство, тому недивно, що жінка у нас є повним господарем у сім'ї, в родині.

Саме тому такий близький всім нам був заклик п. Звенислави Лукашевич: „заграти, заспівати в цей день", що ним розпочато було її вступне слово. „Честь і слава тобі, мамо українко, що в найтяжчі години життя нашого народу вдержала незруйнованими основи нашої сім'ї, донесла до нас з глибоких часів давнини найцінніший скарб нашого народу — пісню, яку ми в цей день співатимемо і вклала в наші серця безмежну любов до нашої гнобленої і ще й до цього часу поневоленої Батьківщини!" І наче стверджуючи ці останні слова промовця учні школи греко-католицької, парафії Св. Володимира заспівали: „О, Україно! О, люба ненько", а далі колискову: „Мати доню колихала". Далі з віршами — привітами матерям виступили окремі учні і коли школярка, що читала вірш: „У день матері", промовила: „Для тебе мамо квіти цвітуть!" — школярі закидали квітами матерів, що сиділи на залі, китиці яких вони до цього часу тримали в руках, і розпочали далі танки.

Танки скінчились і наймолодша школярка з школи православної парафії Ліда Постой прочитала вірш: „Як же маму не любить", після чого учні цієї школи принесли матерям чи не найкращий подарунок: вони співали веснянки, які схоронили їх матері з часів ще до прийняття нашим народом християнства. Веселі, бадьорі, повні життьової наснаги пісні, разом з хороводами, що виводили учні цієї школи, справили дуже гарне враження. В другому відділі дитячий садок, що створений Союзом Українок Америки при греко-католицькій парафії, проспівав дві пісні і провів масову декламацію вірша на честь матерів, в якій кожен з цих наймолодших „артистів" мав окрему строфу, а кінець закінчили всі разом, славлячи своїх матерів. Після цього ці наймолодші розпочали танки і тут ми хочемо відмітити найменшу „танцюристку" Гандзю Савицьку, яка діловито з великим заклопотанням стежила за музикою і щасливо ухмилялась, коли бачила, що цілком правильно веде танок. Велику роботу з щирим захопленням пробила ця дівчинка на сцені, коли згадати, що вік цієї „танцюристки" ще не сягає й трьох повних років.

Останньою точкою вечера була інсценізація вірша: „Слава, слава любій мамі", що її дуже гарно провели учні греко-католицької парафії св. Володимира. Тут хочемо відмітити гарно виконані одяги сокола, берези і особливо квіток. Гарне, веселе, радісне свято улаштували діти своїм матерям, але наш розум, цей песиміст, що закінчує свій шостий десяток життя, сумував: він бачив, що наша невелика українська громада має не одну, а дві школи. Тільки нашій матері-українці ми будемо вдячні, коли нащадки нашого народу творитимуть одну, міцну, здорову, дружньо спаяну сім'ю.

О. Ч.

Шікаґо, Ілл.

Пластова Станиця.

В Шікаґо існує Пластова Станиця вже 3 роки. Об'єднує 197 членів, має свою домівку, бібліотеку із 499 укр. книжок, своїх виховників, які організують літні пластові табори, Пласт-Прият із батьків і громадян, які співпрацюють над вихованням пластової молоді, та мріє про пластовий дім, щоб можна ширше розгорнути свою діяльність.

В дні 11 червня Станиця Шікаґо обходить 49-ліття Пласту. Торжественними Богослуженнями по українських церквах, Пластовою Виставкою преси, літератури і ручних робіт та Пластовим Вечором з оригінальною пластовою програмою та з участю Верховного Пластуна С. Левицького.

Ми певні, що українське громадянство м. Шікаґа візьме масову участь в пластових імпрезах, щоб разом з молодю пережити кілька радісних хвилин.

Ю. Д.

Ню Бронсвік, Н. Дж.

Тарасове Свято.

Заходами Міжорганізаційного Комітету місцевих українських організацій та при допомозі мішаного хору „Верховина" улаштовано Тарасове Свято в Ню Бронсвіку, Н. Дж., дня 24 квітня 1952, у церковній залі при вул. Сомерсет ч. 306.

Від Міжорганізаційного Комітету відкрив свято імпрез. референт, інж. Дм. Демедюк. Після відспівання амер. гимну (дівочий хор) та „Заповіту" Т. Шевченка (мішаний хор) виголосив святочну промову проф. Ом. Цісик, містоголова місц. Відділу УККА.

Промовець дав слухачам живу картину життя і творчости Поета, що є невмірущим джерелом надхніння для сучасних і майбутніх поколінь, „їхнім батьком, учителем, гаслом боєвим".

Хор, під управою інж. Павла Грабовича, відспівав „Учітеся, брати мої" та нар. пісню „Над річкою, беріжком".

П-ні Стефа Стебельська деклямувала поему „Іржавець", інж. Б. Котис рецитував „Сон" (Гори мої високії), а п. Петро Дембицький виголосив „Поклін Кобзареві".

Мило прозвеніли також дитячі голоси у вершику Уляни Кравченко „Сонце України" (маленька Соня Слободян) та в поезії Т. Шевченка „Мені тринадцятий минало" (хлопчик Ігор Гронь).

Атракцією програми був виступ бандуриста, п. Юркевича, що відспівав у супроводі бандури думу „Встає хмара з-за Лиману" Т. Шевченка, нар. пісню „Чого плачеш, Україно" та „Сон в'язня на Соловках", пісню з Запорожжя.

Свято закінчила жива картина „Кобзар і діти" до слів Поета „Думи мої" — у виконанні Бандуриста та український національний гимн.

Фортепіяновий супровід спочивав у руках молоденької акомпаніяторки, п-ни Ніни Забажан, що видатно допомагала теж в оформленні сцени інж. Б. Котисові.

Негода не сприяла великій участі місцевої української громади у Тарасовому святі, та є надія, що на майбутнє вона почуватиметься до морального обов'язку масово віддати поклін своєму національному Пророкові, без огляду на всякі перешкоди.

Чистий дохід з імпрези, у сумі $10, на У. Н. Ф. при Централі УККА.

В. Р.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Організаційні наради Відділів У. Н. Союзу.

Організаційні наради Відділів У. Н. Союзу відбулися в неділю, дня 4 травня в год. 3 попол. в У. Н. Домі. Були заступлені майже всі відділи. Головний радний Дмитро Шмагала здав звіт з річних нарад У. Н. Союзу, інформуючи, що У. Н. Союз зріс досить добре фінансово а також прибуло досить велике число нових членів. Шкода тільки, що багато членів не знають асекураційної справи, не хочуть платити свої вкладки і їх муситься суспендувати. Радний говорив також, що більше новоприбулих повинні вписуватися до У. Н. Союзу, бо У. Н. Союз доложив багато праці і грошей, щоби тих людей спровадити до Америки. За один рік померло 33 членів з новоприбулих, вони заплатили вкладку до Союзу за рік около 1.200 дол. а У. Н. Союз виплатив їх родинам 23.750 долярів. Обговорено теж справу недільного числа „Свободи". Рішено повести кампанію по відділах за приєднання нових передплатників.

Д. Шмагала закликав всіх відділових урядників, щоби на своїх місцевих зборах вибрали делегатів на Український Конґрес, що має відбутися в липні. Конґресовий Комітет робить дуже добру працю і треба його піддержати.

Була піднесена справа організування нових членів в кампанії У. Н. Союзу і всі урядники відділів погодились та обіцяли взятись до праці. Від. 102 зобов'язався придбати 25 членів; від. 108 5 членів, від. 112 10 членів, від. 180 12 членів, від. 233 12 членів, від. 240 30 членів, від. 251 10 членів від. 295 15 членів від. 328 25 членів, від. 336 12 членів, а від. 364 20 членів.

Присутна на нарадах заступниця голови УНС, п-ні Жеребняк говорила про потреби і можливості організації молоді до У. Н. Союзу. Вона закликала цю молодь, щоб читала „Юкрейнієн Віклі" та інтересувалася українською справою.

Пані Жеребняк говорила, що Головна Екзекутива У. Н. Союзу старається виконати ухвалу з минувшої Конвенції щодо дому для старців і для молоді і коли знайдеться добре місце, то У. Н. Союз закупить його.

Дальше урядники давали запити в різних справах; головний радний і містопредсідник відповідали вдоволяюче на всі запити.

П. Зенко запропонував, а його пропозицію піддержав, Гр. Кісіль, щоб влаштувати „Союзовий День". Рішено, щоби радний Шмагала і заступниця предсідника п. Жеребняк занялись цею справою і тоді скликали ще одні наради.

На тім збори закінчено.

Григорій Кісіль, секр.

Дітройт, Міш.

Жалібна Академія з приводу смерти сл. п. Ісаака Прохоровича Мазепи.

Дня 11 травня ц. р. відбулася старанням Української Вільної Громади в Дітройті в залі Українсько-Ам. Осередку жалібна академія зприводу смерти сл. п. Ісаака Прохоровича Мазепи, прем'єра Уряду Української Народної Республіки в рр. 1919-1920, голови Виконного Органу Української Національної Ради в роках 1948-1952, учасника героїчного Зимового Походу, Лицаря Хреста Симона Петлюри та Залізного Хреста, члена ЦК УСП, заслуженого наукового і політичного діяча.

Академію відкрив п. Василь Довгань, голова УВГ, з'ясувавши ціль жалібної академії та завізвавши приявних пошанувати Покійного повстанням з місць і однохвилинною мовчанкою.

Слово про сл. п. І. П. Мазепу сказав проф. С. Яворівський.

На прохання УВГ — приявний у Дітройті президент Української Національної Ради, проф. Борис Іваницький, якому — нажаль — стан здоров'я не позволив прибути особисто на цю академію, прислав посмертну згадку про с. п. І. П. Мазепу. Її відчитано та вислухано з великою увагою.

Думки пок. І. П. Мазепи про „проблему демократії і еліти в Україні" переповів д-р Володимир Лисий.

Публіка купувала твори Покійного: „Україна в огні і в бурі революції" та „Підстави нашого відродження".

-Я.

Балтімор, Меріленд

Річні Загальні Збори Відділу УККА.

В дні 4 травня б. р. відбулися Річні Загальні Збори Відділу У К. К. А. Зі звітів уступаючих членів Екзекутиви довідалися присутні про працю, яку довершено у звітовому році. На спеціяльне визнання заслуговує добре підготована і переведена протибольшевицька манифестація, що відбулася в дні 16 грудня мин. року. Слушно у своюму звіті підчеркнув уступаючий голова Відділу, Осип Мармаш, що наша маніфестація випала під оглядом пропагандивним найкраще, а це тому, бо ухвалені на ній резолюції, на внесення сенатора О'Конора (він же був головним промовцем на згаданій манифестації) були вцілості втягнені до коґресових рекордів. Відносно Нац. Датку, то як виходить з дотеперішнех підрахунків, вплатило з нашої громади поверх 100 осіб.

Нововибрану Екзекутиву очолив дотеперішний 1-ій містоголова Теодор Чорній. Решта членів Екзекутиви, а то: Осип Мармаш, Григорій Шулька, Остап Хархаліс, проф. Семен Михайлишин, Д-р Омелян Дерій, Осип Головацький, інж. Юрій Подоляк і Василь Камінський. До Контрольної Комісії ввійшли: Іван Тригубенко, інж. Дмитро Весоловський і Емануель Притула. Громадський Суд: мгр. Остап Гук, Теодор Хай і Микола Турик.

Склад нововибраної Екзекутиви, в якій залишено 4-х членів з попереднього року та дальших 5-х, які вже виказались громадською працею на нашому терені, дає запоруку, що праця йашого Відділу в майбутньому піде ще краще. Щасти Боже!

К-ий.

Арештування в зв'язку з грабунком морсько-літунської бази

Ню Йорк. — Ще сьомого березня цього року на морсько-літунській базі в Квонсет Пойнт, Р. Айленд, відбувся зухвалий грабунок грошей, що були призначені на виплату працівникам бази. Напад трапився „серед білого дня" в год. пів до дев'ятої ранку. Двоє замаскованих і озброєних мужчин напали на обслугу й охорону на самому терені бази й, стероризували їх, зграбували сто тисяч долярів готівкою. Авто, яким напасникам вдалося втікти, було знайдене потім напів спалене біля Іст Ґрінвічу. Відразу розпочато пильні розшуки за напасниками, в результаті яких затримано три особи, — двох мужчин і одну жінку. Затримані, — це бувший працівник на базі, що тепер працює в спортовій крамниці; другий — це недавно затруднений на базі механік; третя особа жінка, співачка в однім з нічних клюбів, що перебувала в товаристві одного з затриманих й що може бути цінна, як свідок.

Фундація Ріда пропонує шість стипендій

Ню Йорк. — На річнім зібранні членів і дирекції „Фундації Ріда" було запропоновано шість стипендій для журналістів, що мають покінчені вищі студії. Стипендії ці, — кожна у 5,000 долярів, — призначені на дальші фахові студії закордоном. Кандидати повинні мати не менше п'яти років практики у часописах чи видавництвах та приобіцяти, що вони й далі думають працювати у журналістиці. Кандидати, що мусять мати добрі рекомендації, можуть вибрати для своїх дальших студій най різніші країни, не виключавши й близького та далекого Сходу.

Неру проти комуністів

Ню Дельгі, Індія. — Прем'єр міністрів Неру у своїй промові в нижчій палаті парляменту відкидав комуністичні атаки на свій кабінет, та заявив, що комунізм „являється сьогодні реакційною силою та не є сьогочасним". Неру ствердив, що осяги його уряду є більші, як осяги совєтів у Росії, або китайських комуністів за такий самий час існування урядів. Китайським комуністам не вдалося викорінити хабарництво, чорний ринок та кумівство, до чого вони сами признаються. Неру заявив, що він „ніколи не заплатив би такої ціни за осягнений поступ", як це зробила Росія і тепер робить Китай.

Малесенька водорость звернула на себе загальну увагу

Ню Йорк. — Директор нюйоркського ботанічного саду, д-р Вілйям Роббінс сповістив про висліди своїх спостережень над мініятюрною водорістю, що знаходиться серед величезної збірки водоростів, що їх скупчив нюйоркський ботанічний сад. Водорость ця була відкрита ще в 17 столітті данським мікроскопістом Ван Лівенгоіком, а назву — „Евґлена" дав їй в першій половині дев'ятнадцятого століття один з німецьких ботаніків. Своїм мікроскопійним розміром, ця водорость не була доступна до ближчих дослідів й лише тепер, коли дослідні інструменти вдосконалені, вона звернула на себе увагу учених. „Евґлена" росте над ставами й тихими заливами й іншими спокійними місцями стоячої води. У кінці літа вона покриває місця, де росте особливою зеленою оболонкою. Більшість рослин, що мають в собі хльорофіль, можуть процвітати, якщо вони мають потрібні мінеральні солі, соняшне світло та повітря. Одначе „Евґлена" в числі інших небагатьох мікроорганізмів вимагає ще для свого життя вітаміни „B-14". Ця вітаміна є один з найскладніших природних елементів поживи й була відокремлена в печінці лише 1948 року. Людський організм невідклично потребує якусь неуявно маленьку кількість цієї вітаміни денно для свого функціонування. Але вітаміна ця необхідна й необмежені запаси її може принести незнана досі ширшому загалові малесенька водорость. Вона може незадовго стати одною з найбільш знаних у світі — як про це переконані вчені, — що працюють над нею. Досліди над „Евґленою" вимагають великих коштів і лабораторія ботанічного саду в Ню Йорку вже має на це приділи, які — очевидно, — будуть зростати в міру потреби.

Новий лік проти недуг спинного мозку

Вашинґтон. — Досі існувало переконання, що у вищих тварин недуга спинного мозку є невилікувальна, — це б торкалося різних видів удару спинного мозку тощо. Одначе, у доповіді в Національному Інституті здоров'я у Вашинґтоні, д-р В. Вайнлд заперечив це твердження, подаючи до прилюдного відома наслідки своїх дослідів у ділянці недуг спинного мозку. Доповідач очолює групу медиків, що купчаться при Пенсилвенському університеті й що спеціяльно присвятилися баданням паралічу й ін. недуг спинного мозку. Цим медикам, майже припадково, пощастило ще 1949 року ствердити незвичайне діяння нового ліку „піромен", що відродив діяння завмерлих нервів у пса. З того часу не припинялися досвіди, що покінчилися задовільним вислідом, бо додатнє діяння ліку вдалося ствердити й на людях. Щоправда, діяння на людях вдалося досі ствердити у випадках частинного пошкодження спинного мозку, але всеж ці досвіди дають можливість припускати, що різні роди паралічу, що зв'язані з пошкодженням діяльности спинного мозку, можуть бути вилікувані.

ЩЕ ОДИН „ЗАЯЦЬ" СЕРЕД ПАСАЖИРІВ ЛІТАКА

Ню Йорк. — Минулого вівтірка, на літаку, що прилетів до Америки з Европи, був виявлений юнак, — пасажир — „заєць". Викрито його вже в ЗДА на літовищі Айдлвайл, коли механіки оглядали літак. Виявилося, що це юнак 18 років, Карл Пфейфер, з Польщі, що лише у квітні цього року втік з своєї батьківщини. Його село знаходиться на заході теперішньої Польщі й Пфейфера мали покликати до війська. Щоб цього уникнути, він переплив ріку Одер й через місяць вже був у Франкфурті в Зах. Німеччині. Там йому пощастило дістатися на літовище й сховатися в пасажирському літаку, що готувався до лету через океан.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРИМАС ПОТІШАЄ ПОЛЯКІВ

Мюнхен, Німеччина. — До Німеччини дійшли примірники пастирського послання — польського примаса Стефана Вишинського, яке він видав був до своїх вірних перед Великодніми святами. Примас Вишинський старається підтримати на дусі своїх вірних. Це послання говорить про чисто релігійні справи у зв'язку з Христовим Воскресенням, але вірні легко могли знайти в ньому натяки на сьогоднішні часи, в яких „пекло тремтить", але „Христос вивів людство з глибокої безодні". В посланні читаємо ще й такі слова: „Поздоровляю вас з радісним Христовим Воскресенням. Христос зробив кінець несправедливости і увільнив людей з рук наклепників, вішателів, несправедливих суддів і немилосердних екзекуторів. Воскресший Христос проголосив світові Божий суд над Пилатовим вироком, тріюмф правди над фарисеями і славу переможного терпіння". Приймається, що вірні відноситимуть повищі слова примаса до теперішньої політичної ситуації, але не можливо виміркувати, який дійсний наслідок мало оце послання примаса Вишинського на польське населення.

ТАРЗАН, ч. 2838. Шалена атака.

Стягаючи свою рушницю, О'Рорке спостерігав, як пантера Шіта збиралася до скоку.

Не маючи часу цілити, О'Рорке вистрілив прямо в широко відкриті рикливі щелепи.

Із смертельним криком пантера вдарила О'Рорке. Разом, людина і звірюка, звалилися на землю.

Здивований і безпорадний, О'Рорке пильно дивився, мов зачарований, як Нума атакував з громовим риком.

ПРОТОКОЛ

З Нарад Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союзу, що відбулося в днях 17-го до 21-го березня 1952-го року, в готелі Статтлер, Ню Йорк, Н. Й.

1)

В понеділок, дня 17-го березня 1952, в залі засідань явилися всі головні урядники, а саме: Дмитро Галичин, головний предсідник; Осип Лисогір, заступник головного предсідника; Ґеновефа Жеребняк, заст. голов. предсідника; Григорій Герман, головний секретар; Роман Слободян, головний касієр; Дмитро Капітула, Степан Куропась, Володимир Гірняк, Володимир Коссар і д-р Амврозій Т. Кібзей, головні контрольори; Дмитро Шмаґала, Іван Романишин, д-р Іван Василенко, Іван Кокольський, Петро Кучма, Володимир Дідик, Микола Давискиба, Тарас Шпікула, Олена Штогрин, Анна Васильовська і Василь Ґуссар, головні радні.

Головний предсідник відкрив наради такими словами:

Шановні Головні Урядники:

Минулого року, зараз по річному засіданні головного уряду У. Н. Союзу, я мав нагоду промовляти через „Голос Америки" про працю і завдання У. Н, Союзу, а зокрема про ці успіхи, які він осягнув у попередньому році. А що передача цих інформацій про Союз була призначена для наших братів і сестер на рідних землях, то в згаданій передачі я звернув головно увагу на ці широкі можливості свобідного розвитку, які має Союз і кожна організація в цій вільній, демократичній, американській країні в протиставленні до зовсім неіснуючих, навіть найменших можливостей на будь який поступ чи розвиток будь якої організації в країні рабства, диктатури та поневолення різних народів російсько-червоним імперіялізмом.

Бо саме ці широкі можливості свобідного розвитку зробили У. Н. Союз найбільшою, найсильнішою організацією серед усіх українців у цілому світі.

Саме ці широкі демократичні засади уможливили Союзові осягати не тільки що раз більші організаційні успіхи, але також скріплюватись ідейно.

Саме ці широкі волелюбні засади американської демократії уможливили Союзові, від самих початків свого існування, давати всю можливу поміч поневоленій Україні, ширити у вільному світі правду про український народ, його культуру, історію, традиції, та його героїчну боротьбу за своє визволення з під ворожої окупаційної влади та за побудову свого життя в своїй вільній державі.

Саме ці широкі засади американської демократії уможливили приїзд до цеї країни соткам тисяч вже давніше, а тепер знову в останніх кількох роках, десяткам тисяч тих українських людей, які, замість вертатись під комуністичний російський режім, диктатуру, терор, втішаються тепер благами американської волі і свободи, та, ширячи тут правду про неволю своїх братів і сестер, що лишились там за залізною заслоною, помагають їм в такий спосіб більше ніж вони могли зробити, якщо були б остались на рідній землі. Включаючись тепер громадно в членські ряди У. Н. Союзу, вони своїм членством посилили Союзові кадри ідейних борців за волю і щастя тих, яких вони ще так недавно оставили на рідних землях.

Оці інформації, які я подав про Союз минулого року через „Голос Америки", є і сьогодні актуальними, живими. Бо й впродовж 1951 року ми продовжували ту саму працю під оглядом організаційним, під оглядом народнім та ідейно громадським. Про ту працю ми довідаємось більше із цих річних звітів, які тепер складатимемо.

Вітаю Вас, шановні урядники, на цьому нашому черговому річному засіданні головного уряду У. Н. Союзу, а заки перейдемо до складання наших звітів, прохаю Вас повстати з місць, та хвилиною мовчанкою віддати шану тим 448 членам, що в цьому 1951 році відійшли від нас у вічність.

(Тут всі присутні встали з місць).

Головний предсідник предложив таку програму нарад:

Звідомлення головних урядників У. Н. Союзу, а саме: головного предсідника, заступника головного предсідника, заступниці головного предсідника, головного секретаря, головного касієра, головної контрольної комісії, головних радних, головного редактора „Свободи" і редактора „Юкрейнієн Віклі".

Дискусія над звідомленнями головних урядників і редакторів.

Внески і ухвали.

На внесення І. Кокольського і А. Васильовської прийнято програму одноголосно.

О. Лисогір проводить нарадами в часі звіту головного предсідника.

Звіт Головного Предсідника У. Н. Союзу Д. Галичина за 1951 рік

1951-ий рік був звичайним роком в житті нашої організації. Був він звичайним роком під кожним оглядом. Не переходив Союз у цьому році ніяких спеціяльних організаційних реформ, не впроваджувано нових родів забезпечення, нових вкладкових табель, не було ніякої окремої підготовки, пожвавленої агітації, як це буває в конвенційних роках, не було і ніяких непорозумінь чи нарікань, які висять у воздусі нераз по конвенціях, не було теж і ніякої ювилейної кампанії за приєднування нових членів, не було і не сталось нічого такого, щоб можна було вважати цей рік іншим, як тільки звичайним роком. Такий стан, в багатьох випадках, є добрий і корисний для організації, одначе не під кожним оглядом. Бо от, наприклад, попередній 1950-ий рік був надзвичайним роком, тим, що в історії Союзу не було досі ані одного такого року, який можна б було порівняти з 1950 роком, коли мова про кількість нових приєднаних членів. Ясно, що бажанням всіх нас Союзовців є мати якнайбільше таких надзвичайних років, яким був 1950-ий рік. Що більше, ми хотіли б, щоб під цим оглядом Союз ніколи не мав звичайних років, а самі надзвичайні. З другої сторони, коли мова про непорозуміння, різні потрясення та взагалі всякі такі організаційні прояви, які можуть шкодити Союзові, тоді ми вдоволені, коли під таким оглядом ми маємо тільки звичайний рік.

Організаційна сторінка У. Н. Союзу.

Упродовж 1951 року приєднано 4,641 дорослих членів, 2,672 дітей, разом 7,413 членів. Порівнюючи це число з числом приєднаних нових членів в 1950 році, знайдемо поважну різницю в користь 1950 року, в якому число нових членів виносило 9,524, значить, 2,211 членів більше ніж у 1951 році. І взагалі ввесь членський рух у 1951 році представляється дещо гірше в порівнанні з рухом у 1950 році. Наприклад, у 1951 році Союз збільшився на 4,270 членів, тоді, коли в 1950 році цей приріст виносив 5,511, отже 1,241 членів більше ніж у 1951 р.

Як уже було згадано, в 1951 році ми приєднали 7,313 членів, але Союз збільшився тільки на 4,270 членів. Що сталося з цею різницею, яка виносить 3,043 членів? Де поділись ці 3,043 члени? А мали ми втрату 448 членів через смерть, 442 члени через вибирання готівки на грамоти, деяке число втратили ми через перехід членів на безплатне продовження або виплачені забезпечення, а вже найбільша втрата була через суспензу. Ця втрата виносила 1,816 членів, значить, було 1,816 таких членів, що були суспендовані, а не прийняті наново. Коли мова про це число суспендованих, а не прийнятих наново членів, то під цим одиноким оглядом наступило поліпшення в членському русі в 1951 році, в порівнанні з 1950 роком. Бо в 1950 році число суспендованих, а не прийнятих наново членів виносило 30 відсотків, коли взяти до уваги, що на загальне число всіх членів 9,524, було суспендованих, а не прийнятих наново 2,868. Коли тепер у 1951 році на загальне число всіх нових приєднаних членів 7,313 було суспендованих і не прийнятих наново 1,816, то це значить, що в 1951 році було вже тільки 25 відсотків таких членів, що були суспендовані, а не прийняті наново. Це одинокий поступ у членському русі, який ми зробили в 1951 році, в порівнанні з попереднім роком.

Не зважаючи на деяке поліпшення, яке ми осягнули під згаданим оглядом, всеж таки треба ствердити, що число суспендованих членів є ще зависоке. Воно є високе між давніми членами, але ще значно вище між новими. Бо коли переглянути картки цих 1,816 суспендованих, а не прийнятих наново членів, то завважимо, що приблизно 80 відсотків, це члени з нової іміґрації. І як з одної сторони, треба з великою радістю та справжньою приємністю ствердити, що в числі 4,270 членів, на яке збільшився Союз у 1951 році, є 85 відсотків із нової іміґрації, так з другої сторони, справа зависокого числа суспендованих членів з-поміж нової іміґрації, кидає певну тінь на такий світлий рекорд, який виказує нова іміґрація в її приступлюванні в членські ряди У. Н. Союзу.

Коли б зясувати в різкий спосіб теперішній членський рух у відношенні до нової та давньої іміґрації, а також до родженого тут молодого покоління, то він представляється так. Нова іміґрація держить монополь при вписах у члени У. Н. Союзу, а також при суспензі членства зі Союзу. Молоде, тут роджене покоління держить знову монополь при вибиранні готівки на свої грамоти, бо на 442 члени, що вибрали готівку в 1951 році, 89 відсотків, це молодь роджена в Америці. Давня іміґрація, хоч справді не зі своєї вини, держить монополь у смертних випадках, бо на 448 членів, які померли в 1951 році, 87 відсотків припадає на давних іміґрантів.

У згаданому числі померлих членів було 33 члени з нової іміґрації, що становить сім і пів відсотка зі загального числа померлих членів. Ці 33 члени вплатили вкладками до Союзу разом $1,369.98, а Союз виплатив їх спадкоємцям $23,750.00. З цих 33 членів було 16 таких, що були прийняті до Союзу впродовж 1950 року, один член був прийнятий вже в 1951 році, а інші члени були прийняті в роках 1947-1949. Це високе число померлих членів упродовж 1951, а таксамо й упродовж попереднього 1950 року, що були дуже короткий час в організації, причинилось до того, що смертніст в цих двох роках значно підскочила, в порінанні з попередніми роками. Бо, наприклад, в 1948 році смертність виносила тільки 58 відсотків, в 1949 році ще менше, бо 57 відсотків, а вже в 1950 році ця смертність виносила 70, а в 1951 аж 73 відсотки.

Згадана тут виплата посмертного в сумі $23,750.00 по 33 членах, які вплатили до Союзу $1,369.89 є одною з найбільших переконливих відповідей на те, чому ці тисячі громадян із нової іміґрації, що досі ще не належать до Союзу, повинні це зробити якнайскорше.

Відсоток смертних випадків між родженою тут молоддю виносив 6. До цих 6 відсотків зараховані теж і діти. Треба ще згадати, що між померлими членами було двох таких членів, що віддали своє життя на полі бою в далекій Кореї в рядах американської армії, в обороні нашої американської Батьківщини, а тимсамим в обороні демократичних і свободолюбних ідей всього людства, захищаючи їх від ворога та найбільшого нищителя всякого поступу, яким є імперіялістична, червона Москва. По тих двох вояках Союз виплатив повне посмертне.

Із поданих тут цифер членського руху є дві такі, що ділають відємно на дальший розвиток У. Н. Союзу. Це цифри 1,816 і 442. Бо втрата в одному році 1,816 членів через суспензу, а 442 через вибирання готівки, неоправдана під жадним оглядом. Бо немає тепер в Америці безробіття, немає ніяких економічних потрясень, а навпаки є всі дані на те, щоб згадані дві цифри були під теперішню пору мінімальними. Маємо знамениту організацію, що дає нам модерне і певне забезпечення, а крім того виконує для нас і для всього нашого загалу таку працю, яка приносить тільки славу і користь українському імені і цілій українській визвольній справі. Бо матеріяльні жертви Союзу на визвольну акцію, його видавництва англійською мовою, становлять саме ту працю, яка причиняється до поширення правди про український нарід, його боротьбу, його змагання до волі та своєї держави. Ставлючись байдуже до членства в У. Н. Союзі, даючи себе суспендувати, або лишаючи організацію через вибирання готівки, чи з якихось інших, неважливих причин, ми тільки підкопуємо ту надзвичайно корисну працю, яку Союз веде і яку він повинен не тільки продовжувати, але ще її і посилити. Цього вимагає від нас теперішне положення українського народу, що поневолений найбільш жорстоким і безпощадним наїзником, яким є московський імперіялізм, що то убраний тепер у червоні шати. Цього вимагає від нас ця Україна, що закута у важкі кайдани неволі, і потребує нашої помочі.

Тому кожний член, що дає себе суспендувати, що лишає організацію, повинен добре роздумати, застановитись над тим, що він осягає таким кроком, бо застановившись добре, він мусить прийти до переконання, що такий крок вийде тільки на його власну шкоду та на шкоду загальної української справи. Його власна шкода — це втрата забезпечення, яке так дуже потрібне кожній людині, коли зважити, що впродовж одного року вмирає тут тільки від автомобілевих випадків кілька разів більше осіб, ніж на війні в Кореї. Загальна шкода — коли виходитимемо з заложення, що для організації, яка веде працю в користь визвольної справи України, кожна одиниця є важливою, а тому, коли вона лишає організацію, то це загальна втрата.

А саме Союз є такою організацією, що працює в користь поневоленого українського народу вважала завжди своїм головним завданням.

Як уже було пояснено, У. Н. Союз збільшено в 1951 році на 4,270 членів. Ці члени забезпечились в різних родах забезпечення, а саме: на ціле життя; на грамоти, на які виплачується забезпеченеву суму по смерти, але вкладки платиться тільки впродовж певного часу, та на грамоти, на які платиться вкладки впродовж певного часу, а після цього певного часу виплачується ще за життя повну суму забезпечення готівкою. З цих 4,270 членів, найменша кількість членів забезпечилась в цих двох клясах забезпечення, які впроваджено на минулій конвенції, в 1950 році. Ці кляси, це обезпечення, Е-65, на яке платиться вкладку до 65-го року життя, а опісля член дістає готівкою суму свого забезпечення, та забезпечення, Р-65, на яке також платиться до 65-го року життя, але суму забезпечення виплачується по смерти. Ці роди забезпечення ввійшли в життя на 30-го червня 1950 року, і досі за півтора року маємо в клясі Е-65 тільки 194, а в клясі Р-65 ще менше, бо тільки 174 члени. Не зважаючи на те, що ці дві кляси є надзвичайно корисні і вигідні для членів, бо осягнувши 64-ий рік життя, член матиме вже виплачену грамоту і не потребуватиме, саме в старшім віці, клопотатись тим, як оплачувати своє забезпечення, то все таки ці кляси досі не прийнялись та не поширились так, як це повинно би бути. Тому працівники У. Н. Союзу, що приєднують нових членів, повинні звернути набудуче пильнішу увагу на згадані роди забезпечення, а це начить, перед вписанням кожного нового члена, не тільки пояснювати членові всі роди забезпечення, але теж і давати пораду, який саме рід забезпечення даному членові найкраще підходить. Коли будемо так поступати, тоді можемо бути певні, що згадані тут кляси забезпечення нараховуватимуть впродовж року значно більше членів ніж це досі було.

Поїздки та обіжники.

Упродовж 1951 року я відвідав декілька громад в організаційних справах У. Н. Союзу. Поїздки були з приводу організаційних зборів відділів, або ювилейних свят у таких громадах: Вунсакет, Р Ай., Пітсбуґ, Па., Карнеґі, Па., Амстердам, Н. И., Болтімор, Мд., Клівленд, О., Филаделфія, Па., та місто Ню Йорк. В організаційних справах висилав я також до відділів обіжні листи, звертаючи головно увагу на потребу приєднування нових членів. Бо фактом є, що цеї потреби не бачить велика кількість відділів, які впродовж року не приєднують до Союзу навіть одного члена. Якщо Союз зростає в членстві, то це дістьСя завдяки тільки незначному числові відділів. Тільки мала кількість відділових урядників, постійних організаторів та членів посвячують свій час і труд для розбудови і зросту організації, і тим нечисленним рядам щирих Союзових працівників належиться наше признання і наша дяка.

Справа приєднування нових членів не є одинокою відємною сторінкою організаційного життя багатьох відділів. Ще більшим недомаганням в організаційному житті відділів є цілковитий брак зацікавлення справами відділів зі сторони членства, а зокрема відсутність членів на зборах своїх відділів. Під цим оглядом справа представляється таки зовсім зле. Є тільки мале число відділів, де члени приходять на збори в більшій кількості та беруть живу участь не тільки в Союзовій, але і в кожній іншій громадській діяльності, яку дані відділи мають в своїй програмі праці. Бо активність якогось відділу залежить в першій мірі від того, чи члени даного відділу приходять на збори та виявляють охоту і бажання не тільки подавати пляни праці для відділу, але і самі ці пляни проводити в життя, або принаймні помагати іншим їх здійснювати. Тоді такі відділи стали б здоровими і корисними клітинами громадського життя даної місцевости. Тоді при помочі таких відділів можна б значно посилити нашу працю в користь цілої української спільноти, тимбільше, що під теперішню пору маємо по відділах вже поважне число членів і урядовців з-поміж нової іміґрації, які, якщо тільки бажали б, могли б без великого труду перетворити відділи в живі, активні громадські клітини. Бо ці нові члени мають широке знання з різних ділянок людського поступу. Вони мають і великий досвід у практичній громадській роботі, яку вони колись вели на рідних землях серед важких обставин та різних перешкод зі сторони чужої окупаційної влади. Діставши там належну підготовку та перейшовши тверду школу громадської роботи, вони мають всі дані на те, щоб зробити з відділів справжні трибуни, з яких лунало б не тільки вільне слово в обороні поневоленої Батьківщини, але звідки виходила б також плянова праця в користь цеї Батьківщини. Треба тільки хотіння та бажання, а певним є, що організаційний і громадський рух по відділах ожив би, зріс би, та вже впродовж короткого часу приніс би видні успіхи. Це важлива справа, над якою Союзове членство, а головно нові члени повинні не тільки застановитись, але взятись до її розв'язки. Успішна розв'язка залежить в першій мірі від нашої участи в зборах своїх відділів. Хай ці збори стануть для нових членів місячними сходинами для культурних, громадських і товариських цілей так, як вони ними були для членів із давньої іміґрації впродовж десяток років їхнього побуту на американській землі.

Приют.

Хоча від часу конвенції минає вже другий рік, то конвенційна ухвала про потребу закупна відповідної посілости для Приюту чи Захисту, ще не виконана. Не тому, що може ми не робили старань в тому напрямі. Ми їх робили і впродовж цілого останнього року, та мимо наших інтензивних пошукувань ми досі не піднайшли відповідного об'єкту для нашої цили. Упродовж 1951 року ми оглянули вже близько 20 різних літничих вакаційних осель та фарм, і з них є тільки дві такі, що можна б брати їх під серіозну увагу. Рішення в такій справі не легке, бо досі нам не вдалось піднайти якраз такої посілости, яка, як уже не під кожним, то бодай під багатьома оглядами, відповідала б нашим потребам, можливостям та вимогам. Всеж таки думаю, що ми таки викінчимо цю справу в короткому часі.

Культурна діяльність У. Н. Союзу.

1951-ий рік позначений новими, свіжими, глибокими ранами на живому організмі поневоленої України. Москва, в свойому скаженому поході на знищення всього що українське, пішла ще дальше ніж у попередніх роках. Вона зліквідувала увесь селянський стан через укрупнення колгоспів і в такий спосіб закінчила успішно етап, який вона почала 30 років тому, етап скидування зі селянина того, що віками був господарем своєї землі. Москва продовжувала теж ліквідацію української інтелігенції навіть за такі „націоналістичні ухили", які вона сама ще кілька років тому взагалі не вважала ухилами.

Усяка культурна творчість України, усе письменство обмежене тільки до вихвалювання московського ката та великої російської катівні народів.

Усі чистки впродовж 1951 року, те винищування всього, що тільки носило сліди українства, вказує, що Москва почала свій похід на знищення не тільки всього, що має щонебудь спільного з українством, але навіть на знищення самої України.

Ось такі події мали місце там поза залізною заслоною в минулому році.

Та в тому самому часі, в тому самому році, по нашому боці залізної заслони, вільні українці, у вільному світі посилили, пожвавили свою працю якраз у тому напрямі, щоб виказати, витягнути на денне світло оті страшні злочини, яких допускається Москва супроти українського народу. І треба ствердити, що під цим оглядом осягнено певні успіхи, головно тут у нас, на американській землі. Правда про московський імперіялізм, про жадобу панувати над цілим світом, правда про російське, вже заздалегідь і у всіх детайлях пляноване народовбивство — винищування мільйонів неросійських народів, ця правда стає вже теж правдою і тут в Америці. Вона знаходить тут чим раз то більше приклонників.

До поширення і поглиблення цеї правди серед американського суспільства причинявся і в цьому 1951 році У. Н. Союз. Причинявся своєю видавничої працею, тим величезним розголосом, який мала і ще тепер має видана старанням У. Н. Союзу книжка англійською мовою: Україна 20-го сторіччя. Її написав проф. Кларенс А. Менінґ. Як тільки появилась ця книжка на книжковому ринку на початку 1951 року, зараз почали надходити з різних сторін великого американського континенту рецензії на неї. Рецензії появились в різних часописах, великих і малих, по великих і малих містах, з тиражем, що нараховується на тисячі, на десятки тисяч, а то й мільйони читачів таких часописів, як Ню Йорк Таймс та Ворлд Телеґрам і Сон. І в Ню Йорку, і в Маямі, і в Шикаґо, і в Денвер і Лос Ейнджелес, від побережа Атлантійського до берегів Тихого океану, від сходу, на полудне аж до далекого заходу передавали, голосили різні часописи цю правду, що її виложив проф. Менінґ в згаданій книжці, правду про цю велику небезпеку, яку несе російський імперіялізм для цілого волелюбного світу, а з другої сторони правду про природного союзника, якого має американський нарід в українському народі, що то не зложив зброї по закінченні другої світової війни, але бореться постійно і неустанно проти цього російського імперіялізму, та своїми грудьми, своїми жертвами життя і крови здержує цю велику небезпеку, яка загрожує тепер вже навіть самій Америці.

Рецензент Ню Йорк Таймс-у уважає, що ця правда голошена проф. Менінґом у своїй книжці, є такою важливою, що її повинні розглянути керівники психольоґічної стратеґії в Державному Департаменті в Вашинґтоні. Знову Ню Йорк Ворлд Телеґрам і Сон дораджує „Голосові Америки" використати цю правду як амуніцію в боротьбі Заходу проти Совєтського Союзу.

Ця правда є так сильною, що, на думку проф. Міссісіпського Університету, Джорджа Кербона, нею можна було знищити большевизм вже в самих його зародках, якщо б тільки Західні Великодержави не були прогаяли золотої нагоди, признати аспірації українського народу до волі і державности слушними.

Ця правда є такою очевидною, так наглядною, що вона могла навіть вплинути на відому заяву Секретаря Стейту Діна Ачесона, про 500-літну агресію московського імперіялізму, заяву, яку Ню Йорк Таймс назвав новим реалізмом в закордонній політиці Америки. Бо є новий реалізм в політиці, коли Секретар Стейту заявляє, що Москва, підбиваючи постійно під своє панування що раз то нові народи, створила впродовж 500 років величезну імперію, яка тепер загрожує всім іще вільним народам. І коли Секретар Стейту Ачесон приходить до такого самого заключення, як проф. Менінґ, а саме, що тепер вже не має місця для таких імперій, як російська, то це не припадок, як узяти до уваги, що книжка Менінґа появилась на кілька місяців перед заявою Ачесона, та що саме поява цеї книжки викликала відразу велике зацікавлення серед урядових кругів, коли розглядати цю справу по замовленнях, які видавець книжки дістав вже в самих початках від різних державних департаментів у Вашинґтоні.

Своєю видавничою працею У. Н. Союз сповнює важливу місію що корисна не тільки для української визвольної справи, але теж і для американської країни. Бо розяснюючи проблему розв'язки східно-европейського пивання, бо представляючи її в правдивому насвітленні та подаючи речеві арґументи на те, чому без справедливої розв'язки українського питання, не може бути трівкої розв'язки цілої східньо - европейської проблеми, У. Н. Союз помагає у такий спосіб не тільки поневоленому українському народові, але спрямовує американський нарід на такий шлях, який одинокий може завести Америку до тривкого миру. Бо цей одинокий і прямий шлях, який веде до тривалого миру, для всього людства, іде тільки через цілковите знищення московського імперіялізму. Іншої дороги до миру не має.

Саме в цьому напрямі У. Н. Союз мусить не тільки продовжувати свою працю, але й посилити її. Бо не зважаючи на видавництва У. Н. Союзу, не зважаючи на працю, яку веде в тому напрямі Український Конґресовий Комітет, ще не всі урядові чинники і не увесь американський загал переконаний в тому, що немає іншої дороги до миру, як тільки через знищення російського імперіялізму. Тому так дуже важливим є, щоб ми звернули всю нашу увагу, всю нашу працю на те, щоб здобувати з-поміж американського загалу що раз то нових прихильників цеї одинокої і для всього людства спасенної концепції, якою, для осягнення тривалого миру, є конечність створення цілого ряду самостійних національних держав на місце теперішньої російської тюрми народів.

І коли У. Н. Союз видасть ще в цьому році знову одну книжку, під назвою: Україна під Совєтами, то це буде знову один крок вперед у нашій праці збільшування цього кружка американських прихильників, яких російська пропаганда, без різниці від кого вона не походила б, або якої закраски вона не була б, не потрапила б уже більше заманити, чи довше обдурювати. Крім книжки — Україна під Совєтами, — яка вже написана і готова до друку, іде теж праця над англійським виданням Енциклопедії Українознавства. Це велика праця, яка забере довший час, щоб її виконати. Та найважніше те, що над цим виданням працюють вже учені, так, що нарешті англосаський світ дістане таку книгу, яка більше і успішніше ніж будь яка інша досі видана нами книга, зможе промощувати українському народові шлях до кола вільних народів. А У. Н. Союз, як видавець цеї книги, радітиме тільки, коли він може записати до своєї Союзової історії, що він, будучи організацією побудованою руками синів і дочок поневоленого українського народу, робив все, що можливе, щоб своєю працею, своїми видавництвами помагати цьому народові скинути якнайскорше кайдани неволі.

Фінансова сторінка У. Н. Союзу.

Переглядаючи фінансовий зріст У. Н. Союзу впродовж його 58-літнього існутання знайдемо в ньому цікаві порівнання. Ці, здавалося б, німі цифри могли б розказати чимало не тільки про сам зріст майна, різні фінансові трансакції, але також про розвиток цілої організації, про її життя, працю, реформи, різні турботи, потрясення. Зокрема початки, під фінансовим оглядом, були надзвичайно важкі. Скільки труду, журби, праці треба було вложити, щоб взагалі вдержатись на поверхні фінансового існування, коли взяти до уваги ці трудноші, які треба було поборювати в самих початках організаційного життя Союзу! Бо нераз не було гроша, щоб покрити навіть найконечніші видатки, що зв'язані були з веденням та самим існуванням організації, не згадуючи вже про те, що ті, які вели цю організацію, виконували всю працю безплатно. Ці всі трудноші мусять ставати перед нашими очима тим виразніше, думки про ці трудноші мусять виринати в нашій пам'яті тим ясніше, коли тільки беремось порівнювати ті важкі початки з теперішнім світлим фінансовим станом організації. Бо подумаймо тільки! Треба було аж 30 років існування, щоб Союз осягнув перший мільйон долярів мастку. Бо допериа в 1924 році, отже 30 років по оснуванні Союзу, його масток осягнув був один мільйон долярів. А тепер за один рік масток Союзу зріс на один мільйон долярів. Бо коли брати до уваги, що з кінцем 1950 року загальне майно Союзу виносило $11,920,220.80, а з кінцем 1951 р. воно було $12,955,122.62, то впродовж одного року майно Союзу збільшилось на $1,034,901.82. У тому самому часі забезпеченева сума всіх членських грамот збільшилась на *$2,942,255.00. Знову резерва на забезпеку грамот збільшилась на $188,776.54, так, що повна надвишка резерви виносила з кінцем 1951 року $3,117,910.95. Ця надвишка резерви представляє саме властиву фінансову силу Союзу,* даючи всім членам таку знаменку запоруку певности їх грамот, якої трудно дістати в будь якім іншім навіть найбільшім забезпеченевім підприємстві. Ця надвишка резерви ставить Союз в перші ряди найбільше певних організацій не тільки між сотками допомогових, але також і всіх асекураційних компаній.

Як у попередніх, так і в минулому році, Союз інвестував свій гріш головно в бондах публічної ужиточности. Інвестиції в інших бондах, а саме, в державних, стейтових і міських, були незначні, бо ці бонди продаються з дуже низькими відсотками, звичайно з меншими як 3 відсотки, тоді коли висота вкладок на грамоти Союзу обрахована в такий спосіб, що всі інвестиції повинні приносити найменше 3 відсотки. Давніше, а докладно кажучи, до 1929 року Союз інвестував значну частину свого майна в перших гіпотеках на реальностях, і такі інвестиції приносили від 5 до 6 відсотків. Та в роках 1929—1933, в часі великої економічної кризи, коли вартість реальностей впала до 40 відсотків оригінальної ціни, прийшлося понести значну втрату на цього роду інвестиціях. Тому не тільки в цих роках депресії, але також і пізніше почато інвестувати гроші Союзу що раз більше в різних бондах, так, що Союз має тепер 88.5 відсотків свого майна інвестовано в бондах. Також і впродовж 1951 року інвестиції Союзу були головно в бондах, і виносили $1,444,022.00. Всі інвестиції в бондах збільшились на $1,150,564.74, коли брати до уваги, що з кінцем 1950 року Союз мав усіх бондів на суму $10,314,450.14, а з кінцем 1951 року ця сума виносила $11,465,014.88.

Загальне поліпшення інвестицій в гіпотеках наступило під час другої світової війни, а зокрема по закінченні війни, так, що сьогодні того роду інвестиції загально вважаються знову добрими. Та в зв'язку з тим прийшов інший клопіт. Наша країна, маючи з кінцем другої світової війни коло $275 більйонів довгу, була змушена повести таку фінансову політику, основою якої було не допустити до знижки державних бондів. Це можна було осягнути тільки через задержання низьких відсотків від інвестицій не тільки

в державних, але також і всіх інших бондах. Тому банки та асекураційні компанії, шукаючи вищих відсотків на свої інвестиції, які можна було знайти в гіпотеках на реальностях, почали переганяти себе в уділюванні гіпотек, так, що для такої організації, як Союз, трудно піднайти такі відповідні реальности, на які можна б було уділити гіпотеку. Бо банки і компанії, маючи окремих людей, та спеціяльні відділи для таких цілей, вихоплювали і ще далі вихоплюють таки з-під рук кожну кращу реальність, на яку тільки можна б було дати гіпотеку. Супроти того Союз і впродовж 1951 року уділив тільки кілька малих гіпотек на загальну суму $23,000.-00, а беручи до уваги, що впродовж 1951 року сплачено гіпотек на суму $118,973.41, тимсамим інвестиції в гіпотеках зменшились і сума всіх гіпотек з кінцем 1951 року виносила $623,053.13. Усіх реальностей Союз мав на суму $202,500.00.

Упродовж 1951 року наступило деяке поліпшення щодо підбирання відповідних інвестицій в бондах. Бо коли мова про цей рід інвестицій, то тут важним є в першій мірі, якість бондів, а опісля теж і висота відсотків, яку на ці бонди можна дістати. Отже поліпшення наступило головно щодо можливостей купна бондів з вищими відсотками. Ці дещо вищі відсотки від бондів, закуплених в 1951 році, не зробили ще в даному році значної різниці щодо осягнення відсотків від загальної суми всіх бондів, бо вони виносили 3.04 відсотків, тоді, коли в 1950 році вони були 3.03, одначе ця різниця повинна вже бути видніша в 1952 році.

ЗВІТ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

ПРИХОДИ

Передплата: Від УНСоюзу за членів	$ 71,000.00
Вилачено впрост до „Свободи"	22,356.00
Кольпортаж	2,400.41
Книжки	5,998.66
Оголошення	21,856.69
Друкарські роботи	30,032.44
Картки і календарі	2,662.26
Зо змін адрес	180.97
Зворот за електрику	264.00
Зворот за телефон	340.51
Зворот за пошту	253.09
УНС Альманах	3,686.26
Пресовий фонд	59.00
За відпадки паперу	103.97
Різні — портрети, старі матриці, метал	937.36
	$162,131.71
Продажний опуст	913.17
	$161,218.54

РОЗХОДИ

Платня робітників, редакторів, персоналу	70,225.31
Платня кореспондентів	6,432.90
Поштові видатки	9,108.73
Папір, атрамент і інші	35,682.36
Чинш за офіси і друкарню	7,500.00
Телефон	1,088.62
Електрика	1,670.66
Канцеларійні прибори і видатки	2,130.91
Части до друкарських машин, направа і прилади	3,949.31
Книжки, картки і календарі	2,688.38
Поштова скринка	16.00
Асекурація	1,169.19
Податки, обезпечення робітників	1,518.21
Комісове	54.19
Фейлетони статті	640.00
Купно лайнотайпу і інших машин	8,003.06
Різні Каммон Кавнсил, зворот передпл., кліші, репрезентація, подорожі і інші	5,482.44
	$157.450.24
Купний опуст	*179.27*
	$157.270.97

ЗІСТАВЛЕННЯ

Остало готівки в банку з кінцем грудня 1950	$ 2,098.60
Прихід за 1951 р.	161.218.54
Разом	$163.317.11
Розхід за 1951 р.	157.270.97
Остає в банку	$ 6,046.17

Порівнюючи приходи і розходи за 1951 рік, з приходами і розходами за попередній рік, треба ствердити, що в 1951 році зроблено певний поступ в збільшенні кількости передплатників та в збільшенні оголошень і друкарських робіт. Бо ці три позиції є найважніші в приходах. У порівнанні з попереднім роком, вони представляються так: в 1950 році передплата від членів У. Н. Союзу виносила $57,000.00, впрост до адміністрації „Свободи" вплачено за часопис $15,346.71, а з кольпортажі $1,892.48. В 1951 році ці самі позиції виносили $71,000.00, $22,356.09 і $2,400.41. Всі приходи були в 1951 році більші на суму $36,015.16, а знову всі розходи були більші на $27,789.10, в порівнанні з 1951 р. Збільшення розходів спричинили головно три позиції, а це, купно „лайнотайпу", що коштував більше як $8,000.00, вища ціна на папір та вища платня робітників. Купно машин треба вважати інвестицією, і якби не ця інвестиція, то, очевидно, загальні розходи були б на дану суму менші.

Коли мова про фінансову сторінку адміністрації „Свободи", то 1951 рік треба назвати успішним, зокрема коли порівнюється його з 1950 роком, або також з будь яким попереднім роком, що звичайно виказував дефіцити. Та, щоб 1952 рік можна було назвати також успішним роком, то цього року ми мусимо виказати далеко більше зацікавлення „Свободою", ніж це було досі. Бо як уже відомо, ми взялися цього року до видавання тижневика літератури, мистецтва і культури. Щоб покрити найконечніші видатки, зв'язані з цим видавництвом, потрібно, найменше від 6000 до 7,000 передплатників, коли зважити, що річна передплата виносить $3.75, а річні видатки цього видавництва після остаточних підрахунків, виноситимуть не менше як $26,000.00. Досі нема ще навіть половини потрібних передплатників, і коли ми не потрапили б збільшити число передплатників, тоді впродовж одного року треба буде доплатити до цього видавництва найменше $15,000.00. Беручи це до уваги, згадане видавництво накладає на нас усіх Союзовців певні нові обов'язки супроти „Свободи". Завдяки нашим стараннням, часопис „Свобода" повинен дістати більше передплатників, більше оголошень, а зокрема більше передплатників на тижневик. Бо фактом є, що в нашій Союзовій праці ми зовсім не присвячуємо ніякої уваги видавництву „Свобода". А ми могли б це робити, не витрачаючи навіть окремо нашого часу на таку працю. Бо організуючи членів, чи полагоджуючи будь яку іншу організаційну справу для якогось члена, ми могли б при цій самій нагоді звернути увагу даного члена, наприклад, як він бизнесмен, на потребу оголошування в своїй пресі, на потребу поміщування в ній святочних побажань, чи на повинність замовляти в ній різні друкарські роботи. А коли це мова не про поодиноких членів, але про відділи, то вони могли б справді зробити для свого видавництва значно більше ніж це досі було, коли б тільки замовляли в „Свободі" всякі друкарські роботи, оголошували завжди свої підприємства, та присилали принаймні з нагоди Свят свої побажання для оголошення. А вже неоціненну прислугу могли б зробити відділові урядники, коли б вони при кожній нагоді пригадували своїм членам про потребу замовити та передплачувати недільне видання „Свободи". Бо досі тільки незначна кількість урядників уважали своїм обов'язком про це подбати, а в тому самому часі величезна більшість урядників не тільки, що для себе не прислали замовлення на тижневик, але також не питали навіть членів, чи вони бажають отримувати недільне видання „Свободи". Тому, коли в нас є бажання, щоб цей тижневик удержався, то в першій мірі відділові урядники повинні замовити його для себе, а крім цього подбати про те, щоб переконати якнайбільше число членів по своїх відділах у потребі передплатити цей тижневик. Коли б урядники по цих більших відділах які досі не прислали ще ані одного замовлення, а таких відділів є коло 75, зібрали принаймні по 25 передплатників, то вже ми мали б приблизно 2,000 нових передплатників. А коли приблизно 300 менших відділів зібрали б бодай по 5 передплатників, то знову ми дістали б 1,500 нових передплатників, отже разом ми мали б 3,500 нових передплатників, які разом з тими, що вже їх маємо, майже запевнили б уже існування тижневика. Значить, справа не є трудна до переведення, якщо тільки знайшлося б більше рук до праці. Отже, судьба згаданого тижневика спочиває в наших власних руках, в руках наших Союзовців.

Хай же цих кілька слів буде зазивом до всього свідомого Союзового загалу, зазивом до праці для надзвичайно важливої справи, якою є плекання тут на американській землі української культури, мистецтва, науки. Важлива це справа тимбільше, коли подумаємо, що там поза залізною заслоною український нарід не має можності свобідного плекання та розвитку своєї рідної культури, що там на рідних землях московський наїзник винищує з коренем всякі прояви українського культурного життя. Тому на нас, тут на вільній американській землі, лежить конечний та невідкличний обов'язок заповнити цю прогалину в розвитку української культури, яка повстала там на рідних землях через дике, безпощадне винищування всього, що тільки носить українську назву. А саме згаданий тижневик служитиме якраз плеканні української культури, мистецтва, літератури.

Звіт Заст. Гол. Предс. Й, Лисогіра

Mr. President and Fellow Officers,

It is always a pleasant task to report on progress and particularly so when such progress was made under less than ideal conditions. The year 1951 was a successful year for our Association. The annual statement records that we moved ahead. Our membership increased and our wealth grew. The statistics point out the fact that our organization is sound and that our team both at the home office and in the field is operating effectively.

My part in this picture as the Supreme Vice President has been relatively minor and my activity was confined primarily to an advisory capacity. I attended the Executive Committee meetings that were called by the President and actively participated in the discussions and decisions. These matters involved membership drives, youth activity, the problem of cash surrenders, our investment policy and the importance of diversification, the advisability of engaging professional investment counsel, the systematic inspection of real estate on which we hold mortgages, the need for re-examination of fire insurance policies covering real estate owned and on which we hold mortgages in order to determine the need for additional coverage because of higher replacement costs, the personnel problems at the home office and the need for additional organizers particularly for the youth. Our discussions at these meetings generally were brief and to the point because of the limited time at our disposal but much was accomplished to the benefit of all concerned. You all have a good idea of what these meetings were like because you received reports of the last two meetings held. These reports suggested by our Vice-Presidentess so as to keep you better posted on the activities of the Executive Committee. I'm sure you will agree that this was an excellent idea and a step forward toward closer cooperation and understanding between the home office and the officers in the field.

During the year I took part in various functions as a representative of the Executive Committee. In May of last year I attended and spoke at the 40th Anniversary celebration of the Ivan Franko Branch 146 in Detroit Michigan. Later in the year I was one of the principal speakers at the Ukrainian Youth League of N.A. Annual Convention which was held over the Labor Day week-end in the same city. In my talk I reviewed the progress of our Ukrainian fraternal organizations and the advantages that these organizations, and in particularly the U.N.A., had to offer to all Ukrainian American youth. I also attended and spoke at the silver anniversary of the Dnister Society Branch 361 held in New York City last November.

One of our current problems that received much attention all of last year was that of locating and deciding upon an old age home site. Considerable time and effort was expended toward this end with unsatisfactory results. One of the main obstacles to a solution in the early part of the year was a difference of opinion as to what type of facilities should be established. This difference was not completely reconciled but I believe that the trend of the thinking of the Executive Committee is along somewhat similar lines. For my part I think we should only consider a set-up that will provide not only a fine home for our old members but will also include additional facilities for both a summer and winter camp for all age groups. I might add at this point that old-age homes, as such, are not looked upon with favor by modern-day sociologists and by organizations that have been active in this field. The theory that is being adopted is, that older people should be kept in constant circulation with younger people so as to stimulate their interests and keep them active physically and mentally. This sounds logical and sensible and our final decision should be made along these lines.

Another vital problem which we, in the Executive Committee, discussed at great length was that of youth membership, both American born and the recent arrivals. Our activities in this field during the year did not produce the desired effect and it seems to me that we will have to allocate more time, effort and money to this department so as to get the results that are possible.

Some of our other problems that were touched upon and should be given further study and consideration are the low average value of benefit certificates, *the amount of our* Reserve Unassigned Funds or in other words our Surplus, and the desireability for setting up a systematic pattern for obtaining professional advice and counsel in connection with our investments and our investment polity.

In connection with investments, I am convinced that it would be advisable to work out a plan which would systematically and at regular intervals provide professional advice and counsel about our present and future investments. Our portfolio, which now is sizeable, is increasing *monthly. The investment field which has always been complex* is becoming more so because of the fast economic pace of our country. Even though our investments are rigidly controlled by regulations, rapidly changing times and conditions make the need for specialist's counsel more pressing.

In conclusion I want to state that working with the Executive Committee has been a pleasure. The spirit of harmony and goodwill that has prevailed has created a healthy atmosphere which has encouraged progressive thinking and action. However, we can still stand much improvement. For instance, I feel that the future programs for the full Executive Committee meetings that the Vice-Presidentess and I take part in should be prepared in more detail, and that more time be devoted to planning ahead and discussing what is to be done as well as discussing what has been done. A thorough advance discussion of anticipated problems and the probable ways of disposing of them will bring about still closer cooperation, encourage more original thinking, and will more clearly set forth our immediate objectives.

We have done well in the past but we can do better. To me our future looks bright. With continued good planning and a reasonable amount of work we will keep going forward. I know that is what all of us here want. May I again say that it is a pleasure to see all of you and to be with you. Thank you.

Звіт Заст. Гол. Предс. Ґеновефи З. Жеребняк

To the members of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association.

In reviewing the year of 1951 and my activity as Vice Presidentess of the Ukrainian National Association, I would like first to report on the various assignments that were given me during the course of the year.

At the invitation of the combined UNA Branches of the greater Pittsburgh, Pennsylvania, area I attended a meeting held in Pittsburgh on Sunday, May 6. At this meeting plans were formulated for a UNA Day which was held on August 5. During the planning of this activity I rendered counsel and advice when requested. I participated in the program observing UNA Day by sharing the speaking assignments with Mr. Dmytro Halychyn. This activity was sponsored with the intent of renewing interest in the organization and bringing into one central body all the UNA Branches in the Pittsburgh area. It was the consensus that this should be an annual event and consequently could meet with even greater success.

In observance of the 25th Anniversary of Ivan Franko Branch of Cleveland, Ohio, on May 27, I, together with Mr. Dmytro Szmagala and Dr. Luke Myshuha, participated in the day's activities celebrating this occasion.

On the weekend of June 30 I again traveled to Pittsburgh, this time as an official representative of the UNA to the Orthodox Youth Convention being held in that city. I extended greetings to this assembly and spoke on behalf of the organization.

Again on the weekend of August 30, September 1 and 2, the city of Detroit, Michigan, held the Ukrainian Youth's League of North America Annual Convention. It was my assignment to act as the official youth representative of the Executive Board at this gathering.

During the course of the year we held three Executive Board Meetings, all of which I attended. At these meetings we counseled at length on investments, organizational matters and took under advisement for action those matters directed by the Supreme Assembly during the meeting in March.

All of you have reviewed and studied with care our financial progress during the year of 1951 and know that we increased our total assests by $1,034,901.82 — One milliom thirty four thousand nine hundred one dollars and eighty two cents. We will all recognize and acknowledge that our financial structure is sound. This condition is the result of wise and careful investing of assets, and the continued growth in membership in the Ukrainian National Association during 1951.

I would like to bring to the attention of this Assembly the fact that although our membership in 1951 was increased by 4,270 four thousand two hundred and seventy all too few of these new members are of the American-born generation. We must recognize that the mass immigration of new peoples has been curtailed. Our primary source of new members for the past three to four years has been the newly arrived immigrants and although there remain among them hundreds who are not as yet members of the UNA, we must admit that we can no longer regard this field as fertile. It will, however, interest you to know that a survey taken at the largest youth gathering of the year proved statistically that 31% of our American born generation do not belong to any Ukrainian fraternal organization. This, you will agree, provides our needed field for organizational work.

The problem of the American-born generation is not a new one as we have discussed it many times in the past. We should not, however, regard it as unsurmountable. We recognize that our younger generation cannot be sold on Nationalism alone, very few of them are regular readers of Svoboda, and their social contacts are not contingent on their membership in an Ukrainian fraternal organization. For these reasons we must find a common ground on which to interest them in membership in the UNA. This can only by the monetary advantages that a UNA certificate can give them. In order to make light of what we have to offer we must make an aggresive sales campaign. This can only be accomplished by a campaign with commercial appeal. We must send qualifield, trained English speaking sales personnel into heavily populated American-Ukrainian territories to assist present Organizers and Branch Secretaries in selling our policies. In this manner we could then make point of our sound financial structure, our lower rates as compared to other commercial insurance organizations and proof that we offer every type of policy that any other insurance company could offer.

In has been my personal observation and experience that the Ukrainian National Assocation is held with prestige and in high esteem among our organized youth leagues, namely, The Catholic Youth League, the Orthodox Youth League, and the Ukrainian Youth's League of North America. I strongly urge that we continue to support these leagues, both morally and materially. Ours is a constant need and obligation to train and develop new leaders and the membership of the aformentioned leagues is our best and most logical source of new leaders.

Let us continue to interest ourselves in their activities and lend our support in every way possible.

Звіт Головного Секретаря У. Н. Союзу Г. Германа

від 1. січня 1951 р. до 31. грудня 1951 р.

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ:

В день 1. січня 1951 р. було повнолітних членів	45,150
Прибуло за 12 місяців	6,941
Разом	52,091
Відійшло за 12 місяців	4,410
Остало	47,681
Значить, що за останній рік У. Н. Союз збільшився на повнолітних членів.	2,531

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ:

В день 1. січня 1951 р. було всіх дітей	16,370
Прибуло за 12 місяців	3,606
Разом	19,976
Відійшло за 12 місяців	1,867
Остало	18,109
Молодечий департамент збільшився за останній рік на членів.	1,739
Оба департаменти разом мають членів	65,790

РУХ ПОВНОЛІТНИХ ЧЛЕНІВ ЗА 1951 РІК:

З початком січня 1951 року було повнолітних членів	45,150
У 1951 році: прийнято нових	4,641
прийнято з переступними листами	856
прийнято з інших кляс	280
прийнято наново	1,160
прийнято зі старого роду обезпечення	4
Разом	52,091
У 1951 році: суспендовано	2,403
відійшли з переступними листами	912
відійшли до інших кляс	280
відійшли до нового роду обезпечення	4
відійшли зо зворотом у готівці	305
відійшли на безплатне продовження	18
відійшли на виплачене обезпечення	38
відійшли з виплаченим обезпеченням	20
померли	430
Разом	4,410
Віднявши 4,410 від 52,091 дістанемо загальне число повнолітних членів з кінцем грудня 1951 року	47,681

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

В старому роді обезпечення	230
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	751
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками впродовж 20 років	14,726
В обезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	9,771
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками до 65 року життя	174
В обезпеченні платнім за життя з вкладками до 65 року життя	194
В новім обезп. на ціле життя для нових членів	10,937
В новім обезп. на ціле життя для старих членів	10,898
Разом	47,681

РУХ ЧЛЕНІВ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ЗА 1951 Р.:

З початком січня 1951 року було всіх дітей членів	16,370
У 1951 році: прийнято нових	2,672
прийнято наново	489
прийннято з переступними листами	290
прийнято з інших кляс	155
Разом	19,976
У 1951 році: суспендовано	1,062
відійшли з переступними листами	314
відійшли до повнолітних членів	177
відійшли до інших кляс	152
відійшли на безплатне продовження	5
відійшли на виплачене обезпечення	2
відійшли зо зворотом у готівці	137
померли	18
Разом	1,867
Віднявши 1,867 від 19,976 дістанемо загальне число дітей членів з кінцем грудня 1951 року	18,109

Діти були обезпечені в таких клясах молод. департаменту:

У клясі 1-ій на $ 500	3,116
У клясі 2-ій на $ 400	823
У клясі 3-ій на $ 100	2,382
У клясі 4P на $ 250	166
У клясі 4P на $ 500	3,635
У клясі 4P на $1000	1,419
У клясі 5E на $ 250	309
У клясі 5E на $ 500	3,901
У клясі 5E на $1000	1,266
У клясі 6C на $ 500	711
У клясі 6C на $1000	381
Разом	18,109

Маючи на увазі, що з початком 1951 р. було всіх активних повнолітних членів і дітей 61,520, а знова з кінцем 1051 р. те загальне число виносило 65,790, загальний приріст членів за 1951 рік виносить 4,270.

Пересічний вік всіх членів, включаючи членів на безплатнім продовженню — 33 роки.

Пересічний вік повнолітних активних членів — 41,8 років.

Пересічний вік членів в молодечім департаменеті — 10.06 років.

Смертність була 7.1 на тисячу членів.

Загальне число повнолітних членів і дітей за останніх 5 років:

З кінцем 1947 року було всіх членів 48,282, — приріст 1,613 членів.

З кінцем 1948 року було всіх членів 50,873, — приріст 2,591 членів.

З кінцем 1949 року було всіх членів 56,009, — приріст 5,136 членів.

З кінцем 1950 року було всіх членів 61,520, — приріст 5,511 членів.

З кінцем 1951 року муло всіх членів 65,790, — приріст 4,270 членів.

Рух відділів

З початком січня 1951 року було 473 відділів.

Впродовж року 1951 були зорганізовані такі відділи:

Відділ 15, у Вашинґтон, Д. К.
Відділ 27 в Нуарк, Н. Дж.
Відділ 68. в Спрінґфілд, Масс.
Відділ 88, в Спокейн, Ваш.
Відділ 328, в Клівленд, Огайо
Відділ 412 в Лашін, Квебек,
Відділ 423, в Шікаго, Іл.
Відділ 437 в Рочестер, Н. Й.
Відділ 472 в Дітройт, Міш.

Всіх нових відділів зорганізовано 9.

Відділи розв'язані:

Від. 68, в Іст Шікаґо, Іл.
Від. 437, в Джолієт, Іл.
Від. 457, в Милвіл, Н. Дж.
Від. 472, Ром, Н. Й.
Від. 453, в Торонто, суспендовано.

Члени від. 412, у Вантаґ, Н. Й. перейшли до відділу 327 в Гемпстед, Н. Й. З кінцем 1951 року було 476 відділів УНСоюзу.

З кінцем 1951 року найбільшим відділом був відділ ч. 221 в Шікаґо, бо мав 2,026 членів.

Другим найбільшим відділом був відділ ч. 361 в Ню Йорку, Н. Й., маючи 1,824 членів.

Оба найбільші відділи заслуговують на окреме признання за взірцеве ведення фінансової і рекордової господарки, а це головно заслуга їхніх секретарів і співпрацюючих урядників.

Відділи в Канаді побільшилися на 270 членів.

Всі нові відділи, з вимком одного виказалися прибутком в числі членів з кінцем року.

(Продовження буде)